

18.4.2024

A9-0275/ 001-001

LEASUITHE 001-001

ón gCoiste um Thionsclaíocht, um Thaighde agus um Fhuinneamh

Tuarascáil

Alin Mituța

A9-0275/2023

Bearta chun laghdú a dhéanamh ar an gcostas a bhaineann le líonraí cumarsáide leictreonaí gigighiotáin a chur in úsáid (An Gníomh um Bonneagar Gigighiotáin)

Togra le haghaidh rialacháin (COM(2023)0094 – C9-0028/2023 – 2023/0046(COD))

Leasú 1

LEASUITHE Ó PHARLAIMINT NA hEORPA*

ar an togra ón gCoimisiún

2023/0046(COD)

Togra le haghaidh

RIALACHÁN Ó PHARLAIMINT NA hEORPA AGUS ÓN gCOMHAIRLE

maidir le bearta chun an costas a laghdú a bhaineann le líonraí cumarsáide leictreonaí gigighiotáin a imscaradh, lena leasaítear Rialachán (AE) 2015/2120 agus lena n-aisghairtear Treoir 2014/61/AE (An tAcht um Bonneagar Gigighiotáin)

* Leasuithe: léirítear téacs nua nó leasaithe le cló trom iodálach; léirítear téacs atá scriosta trí leas a bhaint as an tsiombail **■**.

TÁ PARLAIMINT NA hEORPA AGUS COMHAIRLE AN AONTAIS EORPAIGH,
ag féachaint don Chonradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh, agus go háirithe Airteagal 114 de,
ag féachaint don togra ón gCoimisiún Eorpach,
tar éis dóibh an dréachtghníomh reachtach a chur chuig na parlaimintí náisiúnta,
ag féachaint don tuairim ó Choiste Eacnamaíoch agus Sóisialta na hEorpa¹,
ag féachaint don tuairim ó Choiste na Réigiún²,
ag gníomhú dóibh i gcomhréir leis an ngnáthnós imeachta reachtach,
De bharr an mhéid seo a leanas:

- (1) Tá athrú ó bhonn á dhéanamh ag an ngeilleagar digiteach ar an margadh inmheánach le deich mbliana anuas. Tá fis ag an Aontas de gheilleagar digiteach bunaithe ar nascacht shlán, *iontaofa* den scoth a rachaidh chun tairbhe ar bhonn inbhuanaithe do gach duine agus gach áit san Eoraip ó thaobh na heacnamaíochta agus na sochaí de *lena n-áirítear i réigiúin thuaithe, iargúlta nó tearcdhaonra chomh maith le gconairí iompair*. Tá bonneagar digiteach ardcháilíochta atá bunaithe ar líonraí fíorardacmhainne mar bhonn taca le beagnach gach earnáil de gheilleagar nua-aimseartha nuálach. *Is féidir leis foráil a dhéanamh maidir le seirbhísí nuálacha, oibríochtaí gnó níos éifeachtúla agus sochaithe cliste, inbhuanaithe, digiteacha, agus rannchuidiú ag an am céanna le spriocanna aeráide an Aontais a leagtar amach i dteachtaireacht ón gCoimisiún an 11 Nollaig 2019 dar teideal ‘an Comhaontú Glas don Eoraip’ agus an t-aistriú digiteach agus an t-aistriú glas atá beartaithe mar phríomhthosaíochtaí an Aontais a bhaint amach*. Tá tábhacht straitéiseach leis sin maidir le comhtháthú sóisialta agus críochach agus maidir le hiomaíochas, *athléimneacht, uathriail straitéiseach* agus ceannaireacht dhigiteach an Aontais ar an iomlán. *Bíonn tionchar mór ag an digitiú ar shaol laethúil gach duine san Aontas maidir le cúrsaí sóisialta, eacnamaíocha, polaitiúla agus cultúrtha. I ndáil leis sin, is féidir le rochtain theoranta agus le leathnú neamhleor líonraí éagothromaíochtaí sóisialta a dhoimhniú, rud a chruthóidh deighilt dhigiteach nua idir daoine atá in*

¹ IO C., lch.

² IO C., lch.

ann leas iomlán a bhaint as nascacht dhigiteach atá éifeachtúil agus slán, rud a chuirfidh ar a gcumas rochtain a fháil ar raon leathan seirbhísí, agus daoine nach bhfuil in ann é sin a dhéanamh. I ndáil leis sin, ba cheart tús áite a thabhairt do chur i bhfeidhm líonraí fíor-ardacmhainne i réigiúin thuaithe, iargúlta agus tearcdhaonra, agus i dtithíocht shóisialta, mar phríomhghné den chuimsiú sóisialta. Dá bhrí sin, ba cheart an deis a bheith ag daoine agus ag na hearnálacha príobháideacha agus poiblí a bheith rannpháirteach sa gheilleagar digiteach.

- (2) Le linn phaindéim COVID-19, cuireadh dlús breise le forbairt thapa na dteicneolaíochtaí, leis an bhfás easpónantúil ar thrácht leathanbhanda agus leis an éileamh méadaitheach ar ardnascacht fíor-ardacmhainne. Mar thoradh air sin, baineadh amach na spriocanna a leagadh síos sa Chlár Oibre Digiteach in 2010¹ den chuid is mó, ach tá siad imithe i léig freisin. Tháinig méadú ar an sciar teaghlach a bhfuil rochtain acu ar luasanna idirlín 30 Mbps ó 58.1 % in 2013 go 90 % in 2022. Níl infhaighteacht 30 Mbps slán i bhfad na haimsire a thuilleadh agus níl sí ailínithe leis na cuspóirí nua a leagtar amach i dTreoir (AE) 2018/1972 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle² maidir le nascacht agus infhaighteacht fhorleathan líonraí fíor-ardacmhainne a áirithiú. Dá bhrí sin, i gCinneadh (AE) 2022/2481 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle³, leag an tAontas síos spriocanna nuashonraithe do 2030 a chomhfhreagraíonn níos fearr do riachtanais nascachta a mheastar a bheidh ann sa todhchaí, is é sin gur cheart teaghlaigh uile na hEorpa a bheith cumhdaithe le líonra gigighiotáin, agus cumhdach *líonraí ardluais gan sreang den chéad ghlúin eile a bhfuil feidhmíocht atá comhionann ar a laghad le feidhmíocht 5G* a bheith ag na limistéir uile a bhfuil daonra iontu.
- (3) Chun na spriocanna sin a bhaint amach, tá gá le beartais chun dlús a chur le himscaradh *agus úsáid* líonraí fíor-ardacmhainne fosaithe agus gan sreang ar fud an Aontais, *chun iad a shimpliú*, agus chun na costais a bhaineann leis an imscaradh sin a laghdú, lena

¹ Teachtaireacht ón gCoimisiún chuig Parlaimint na hEorpa, chuig an gComhairle, chuig an gCoiste Eacnamaíoch agus Sóisialta na hEorpa agus chuig Coiste na Réigiún, 19.5.2010, COM(2010)245.

² Treoir (AE) 2018/1972 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 11 Nollaig 2018 lena mbunaítear an Cód um Chumarsáid Leictreonach Eorpach (IO L 321, 17.12.2018, lch. 36).

³ Cinneadh (AE) 2022/2481 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 14 Nollaig 2022 lena mbunaítear Clár Beartais 2030 don Deacáid Dhigiteach (IO L 323, 19.12.2022, lch. 4).

n-áirítear

pleanáil chuí, comhordú *feabhasaithe* agus *nósanna imeachta simplithe agus cuíchóirithe um cheadanna a dheonú a bhunú mar bhealach chun* ualaí riaracháin a laghdú ar oibritheoirí agus riaracháin náisiúnta araon.

(3a) *Tá sé tábhachtach spás agus bonneagair trastíre a chumasc do chur i bhfeidhm céimneach na nascachta chun ullmhú níos fearr don chéad rabharta eile de bhonneagar digiteach ionas gur féidir leis an Aontas a bheith ar thús cadhnaíochta. Leis an dul chun cinn teicniúil a rinneadh le déanaí, bhíothas in ann teacht chun cinn i mbuíonta cumarsáide shatailtbhunaithe agus seirbhísí nascachta ardluais agus ar aga folaigh íseal a chur ar fáil de réir a chéile, nascacht a chumasú ar fud an Aontais agus ar fud an domhain, do shaoránaigh agus do ghnólachtaí, lena n-áirítear, ach gan a bheith teoranta do, rochtain ar leathanbhanda ardluais inacmhainne a chur ar fáil a d'fhéadfadh cabhrú le deireadh a chur le criosanna marbha cumarsáide agus comhtháthú a mhéadú ar fud an Aontais, lena n-áirítear na réigiúin is forimeallaí de chuid an Aontais, limistéir thuaithe, iargúlta agus tearcdhaonra. I ndáil leis sin, ba cheart na hacmhainní dá bhforáiltear le Rialachán (AE) 2023/588 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle¹, agus go háirithe na cumais rochtana idirlín tráchtála a d'fhéadfadh a bheith ag an mbuíon satailíte a bheidh ann amach anseo, a áireamh i bpleanáil agus in imscaradh líonraí fíor-ardacmhainne fosaithe agus gan sreang ar fud an Aontais agus rannchuidiú, i gcás inar féidir, le líonraí fíor-ardacmhainne a imscaradh.*

(4) I dTreoir 2014/61/AE, a glacadh mar fhreagairt ar an ngá atá le beartais chun na costais a laghdú a bhaineann le leathanbhanda a imscaradh, bhí bearta maidir le comhroinnt bonneagair, comhordú oibreacha sibhialta agus laghdú ar ualaí riaracháin. Chun leathadh amach líonraí fíor-ardacmhainne, lena n-áirítear snáithín agus 5G, a éascú a thuilleadh, d'iarr an Chomhairle Eorpach sna Conclúidí uaithe an 9 Meitheamh 2020 maidir le Todhchaí Dhigiteach na hEorpa a Mhúnlú go dtabharfaí pacáiste beart breise

¹ *Rialachán (AE) 2023/588 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 15 Márta 2023 lena mbunaítear Clár an Aontais um Nascacht Shlán don tréimhse 2023-2027 (IO L 79, 17.3.2013, lch. 1).*

isteach chun tacú le riachtanais imscartha líonraí atá ann faoi láthair agus atá ag teacht chun cinn, lena n-áirítear trí athbhreithniú a dhéanamh ar Threoir 2014/61/AE.

- (5) Beidh infheistíocht shubstaintiúil de dhíth chun líonraí fíor-ardacmhainne (mar a shainmhínítear i dTreoir (AE) 2018/1972) a leathadh amach ar fud an Aontais agus is cuid mhór den infheistíocht sin é costas na n-oibreacha innealtóireachta sibhialta. Trí bhonneagar fisiceach a chomhroinnt, chuirfí teorainn leis an ngá atá le hoibreacha innealtóireachta sibhialta costasacha agus d'fhágfaí go mbeadh leathadh amach ardleibhéil leathanbhanda níos éifeachtaí.
- (6) Is féidir cuid mhór de na costais a bhaineann le líonraí fíor-ardacmhainne a imscaradh a chur i leith neamhéifeachtúlachtaí sa phróiseas maidir le leathadh amach a bhaineann leis na nithe seo a leanas: (i) an úsáid a bhaintear as bonneagar éighníomhach atá ann cheana (amhail ductanna, seolphíobáin, dúnphoill, caibinéid, cuailí, crainn, suiteálacha aeróige, túir agus struchtúir tacaíochta eile); (ii) scrogaill a bhaineann le comhordú na n-oibreacha sibhialta ***arna ndéanamh ag oibreoirí líonra nó údaráis phoiblí***; (iii) nósanna imeachta riaracháin um cheadanna a dheonú atá ródhian ***agus fada***; agus (iv) scrogaill a bhaineann le líonraí a imscaradh laistigh den fhoirgneamh, a bhíonn ina gcúis le constaicí airgeadais arda, go háirithe i gceantair thuaithe.
- (7) I dTreoir 2014/61/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle¹, a glacadh mar fhreagairt ar an ngá atá leis na costais a laghdú a bhaineann le leathanbhanda a imscaradh, bhí bearta maidir le comhroinnt bonneagair, comhordú oibreacha sibhialta agus laghdú ar ualaí riaracháin. Chun leathadh amach líonraí fíor-ardacmhainne, lena n-áirítear snáithín agus 5G, a éascú a thuilleadh, d'iarr an Chomhairle Eorpach sna Conclúidí uaithe an 9 Meitheamh 2020 maidir le Todhchaí Dhigiteach na hEorpa a Mhúnlú go dtabharfaí pacáiste beart breise isteach chun tacú le riachtanais imscartha líonraí atá ann faoi láthair agus atá ag teacht chun cinn, lena n-áirítear trí athbhreithniú a dhéanamh ar Threoir 2014/61/AE.
- (8) Leis na bearta a leagtar amach i dTreoir 2014/61/AE, rannchuidíodh le líonraí cumarsáide leictreonaí ardluais a imscaradh ar chostas níos lú. Mar sin féin, ba cheart

¹ Treoir 2014/61/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 15 Bealtaine 2014 maidir le bearta chun an costas a laghdú a bhaineann le líonraí cumarsáide leictreonaí ardluais a imscaradh (IO L 155, 23.5.2014, lch. 1).

na bearta sin a neartú **agus a chuíchóiriú** chun costais a laghdú a thuilleadh agus chun dlús a chur le himscaradh líonraí.

- (9) Na bearta sin a bhfuil sé d’aidhm acu an úsáid a bhaintear as bonneagair phoiblí agus phríobháideacha atá ann cheana a dhéanamh níos éifeachtúla agus costais agus bacainní a laghdú maidir le hoibreacha nua innealtóireachta sibhialta a dhéanamh, ba cheart dóibh rannchuidiú go mór lena áirithiú go n-imscarfar líonraí fíor-ardacmhainne go tapa agus go forleathan, **go háirithe i réigiúin thuaithe, iargúlta nó tearcdhaonra nó i gconairí iompair**. Ba cheart do na bearta sin iomaíocht

éifeachtach a choinneáil ar bun gan dochar a dhéanamh do shábháilteacht, do shlándáil

agus d’oibriú rianúil an bhonneagair atá ann cheana **agus na sláinte poiblí agus an chomhshaoil, agus ba cheart iad a bheith bunaithe ar mhodheolaíochtaí agus sonraí eolaíoch leordhóthanacha**.

- (10) Ghlac roinnt Ballstát bearta chun na costais a laghdú a bhaineann le leathadh amach leathanbhanda, lena n-áirítear trí dhul thar fhorálacha Threoir 2014/61/AE. Tá na bearta sin fós an-difriúil ó Bhallstát go chéile, áfach, agus chonacthas torthaí éagsúla ar fud an Aontais mar gheall orthu. Dá ndéanfaí cuid de na bearta sin a mhéadú ar fud an Aontais agus dá ndéanfaí bearta treisithe nua, d’fhéadfadh sé sin rannchuidiú go mór le feidhmiú níos fearr an mhargaidh aonair dhigitigh. Thairis sin, cuireann difríochtaí maidir le ceanglais rialála agus cur chun feidhme neamhréireach rialacha an Aontais cosc ar chomhar idir cuideachtaí fóntais uaireanta. D’fhéadfadh na difríochtaí bacainní ar iontráil a chruthú do ghnóthais nua a sholáthraíonn líonraí cumarsáide leictreonaí poiblí nó saoráidí gaolmhara nó atá údaraithe iad a sholáthar, mar a shainmhínítear i dTreoir (AE) 2018/1972 (‘oibreoirí’). D’fhéadfadh na difríochtaí sin deireadh a chur le deiseanna nua gnó freisin, rud a chuirfeadh bac ar fhorbairt margaidh inmheánaigh chun bonneagair fhisiceacha a úsáid agus a imscaradh le haghaidh líonraí fíor-ardacmhainne. Thairis sin, leis na bearta ar tugadh fógra ina leith sna treochláir náisiúnta agus sna tuarascálacha cur chun feidhme a ghlac na Ballstáit faoi Mholadh (AE) 2020/1307¹ ón gCoimisiún, ní chumhdaítear gach réimse

¹ Moladh (AE) 2020/1307 ón gCoimisiún an 18 Meán Fómhair 2020 maidir le bosca uirlisí coiteann an Aontais chun an costas a laghdú a bhaineann le líonraí fíor-ardacmhainne a imscaradh agus rochtain thráthúil agus neamhdhíobhálach don

de Threoir 2014/61/AE ná ní thugtar aghaidh ar gach saincheist ar bhealach comhsheasmhach iomlán. Is amhlaidh atá d'ainneoin a fhíor-riachtanaí atá sé beart a dhéanamh ar fud an phróisis iomláin maidir le leathadh amach agus ar fud earnálacha chun tionchar comhleánach nach beag a bhaint amach. ***Ba cheart na Ballstáit a spreagadh chun leanúint de na dea-chleachtais a leagtar amach i Moladh (AE) 2020/1307 ón gCoimisiún lena n-éascaítear cur chun feidhme an Rialacháin seo a chur chun feidhme i gcomhréir le prionsabal an chomhchuibhithe íosta.***

- (11) Tá sé d'aidhm ag an Rialachán seo cearta agus oibleagáidí is infheidhme ar fud an Aontais a neartú agus a chomhchuibhiú chun dlús a chur le leathadh amach líonraí fíor-ardacmhainne agus le comhordú tras-earnála. Mar gheall ar ilroinnt leanúnach na margaí cumarsáide leictreonaí i margaí náisiúnta aonair, ní féidir le gnóthais a sholáthraíonn líonraí cumarsáide leictreonaí nó atá údaraithe iad a sholáthar barainneachtaí scála a bhaint amach. D'fhéadfadh éifeacht iartheachtach láidir a bheith aige sin ar an trádáil agus ar an soláthar seirbhísí trasteorann, ós rud é nach féidir mórán seirbhísí a sholáthar ach amháin i gcás ina bhfuil líonra a fheidhmíonn go leormhaith i bhfeidhm ar fud an Aontais. Cé go n-áirithítear cothrom iomaíochta níos fearr sa réimse leis an Rialachán seo, ní chuireann sé cosc ar bhearta náisiúnta i gcomhréir le dlí an Aontais lena gcuirtear chun cinn úsáid chomhpháirteach an bhonneagair fhisicigh atá ann cheana nó lena gcumasaítear bonneagar fisiceach nua a imscaradh ar bhealach níos éifeachtúla ***agus mear*** trí na cearta agus na hoibleagáidí a leagtar amach sa Rialachán seo a chomhlánú ***nó dul níos faide ná na cearta agus na hoibleagáidí sin.*** Mar shampla, d'fhéadfadh na Ballstáit ***na sprioc-amanna maidir le ceadanna a dheonú nó a shéanadh a bhfuil gá leo le haghaidh imscartha, díolúintí ceadúnais breise a thabhairt isteach,*** forálacha maidir le comhordú oibreacha sibhialta a leathnú chuig tionscadail a chistítear go príobháideach freisin, d'fhéadfaidís a éileamh go ndéanfaí tuilleadh faisnéise maidir le bonneagar fisiceach nó oibreacha sibhialta atá beartaithe a sholáthar do phointe faisnéise aonair i bhformáid leictreonach, ***na forálacha maidir le rochtain ar bhonneagar fisiceach atá ann cheana a shíneadh ar fhoirgnimh atá faoi úinéireacht phríobháideach, chomh maith le tuilleadh dreasachtaí a thabhairt isteach do chomhlachtaí riaracháin chun dlús a chur le***

infheistíocht ar speictream raidió 5G a áirithiú, d'fhonn nascacht a chothú chun tacú le téarnamh eacnamaíoch ó ghéarchéim COVID-19 san Aontas (IO L 305, 21.9.2020, lch. 33).

nósanna imeachta um cheadanna a dheonú, treoir a thabhairt ar mhodheolachtaí a bhaineann le praghas rochtana a shocrú, lena n-áirítear tríd an bprionsabal costasdhírthe a úsáid i gcás inarb iomchuí, ar choinníoll nach sáraíonn siad dlí an Aontais, lena n-áirítear forálacha an Rialacháin seo.

- (12) Chun deimhneacht dhlíthiúil a áirithiú, lena n-áirítear maidir le bearta rialála sonracha a fhorchuirtear faoi Threoir (AE) 2018/1972, faoi Theideal II, Caibidlí II go IV faoi Threoir 2002/77/CE *ón gCoimisiún¹, agus faoi Threoir (AE) 2022/2555 ó Parlaimint na hEorpa agus ón gComhairle²*, ba cheart forlámhas a bheith ag forálacha na dtreoracha sin *agus ag bearta náisiúnta maidir lena gcur chun feidhme* ar an Rialachán seo.
- (13) D'fhéadfadh sé a bheith i bhfad níos éifeachtúla d'oibreoírí, go háirithe iontrálaithe nua, bonneagar fisiceach atá ann cheana a athúsáid, lena n-áirítear bonneagar ó fhóntais eile, chun líonraí fíor-ardacmhainne nó saoráidí gaolmhara a leathadh amach. Is amhlaidh atá, go háirithe, i limistéir nach bhfuil líonra cumarsáide leictreonaí oiriúnach ar fáil iontu nó ina bhféadfadh sé nach mbeadh sé indéanta go heacnamaíoch bonneagar fisiceach nua a thógáil. Thairis sin, féadfaidh sineirgí ar fud earnálacha laghdú mór a chur ar an gá atá le hoibreacha sibhialta a bhaineann le himscaradh líonraí fíor-ardacmhainne. Leis an athúsáid sin, is féidir na costais shóisialta agus chomhshaoil a bhaineann leis na hoibreacha sin a laghdú freisin, amhail truailliú, torann agus brú tráchta. Dá bhrí sin, ba cheart feidhm a bheith ag an Rialachán seo ní hamháin maidir le hoibreoírí ach ba cheart feidhm a bheith aige freisin maidir le húinéirí nó sealbhóirí cirt chun úsáid a bhaint as bonneagar fisiceach forleathan uileláithreach atá oiriúnach chun eilimintí de líonraí cumarsáide leictreonaí a óstáil, amhail líonraí fisiceacha chun leictreachas, gás, uisce agus córais chamrais agus draenála a sholáthar agus seirbhísí téimh agus iompair a sholáthar. I gcás sealbhóirí ceart, ní athraíonn sé sin aon cheart maoinne atá ag tríú páirtithe *ná ní chuireann sé srian ar fheidhmiú na gceart sin.*

¹ Treoir 2002/77/CE ón gCoimisiún an 16 Meán Fómhair 2002 maidir le hiomaíocht sna margaí do líonraí agus seirbhísí cumarsáide leictreonaí ([IO L 249, 17.9.2002, lch. 21](#)).

² *Treoir (AE) 2022/2555 ó Parlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 14 Nollaig 2022 maidir le bearta le haghaidh ardleibhéal comhchoiteann cibearshlánda ar fud an Aontais, lena leasaítear Rialachán (AE) Uimh. 910/2014 agus Treoir (AE) 2018/1972 agus lena n-aisghairtear Treoir (AE) 2016/1148 (Treoir NIS 2) (IO L 333, 27.12.2022, lch. 80).*

- (14) Chun feabhas a chur ar imscaradh líonraí fíor-ardacmhainne sa mhargadh inmheánach, ba cheart cearta a leagan síos sa Rialachán seo chun gur féidir le gnóthais a sholáthraíonn líonraí cumarsáide leictreonaí poiblí nó saoráidí gaolmhara (lena n-áirítear gnóthais de chineál poiblí) rochtain a fháil ar bhonneagar fisiceach gan beann ar shuíomh an bhonneagair sin faoi théarmaí cothroma agus réasúnta i gcomhréir le gnáthfheidhmiú ceart maoinne. *Ag an am céanna, tá sé tábhachtach a áirithiú go mbeidh toradh cothrom ar infheistíocht ag na soláthraithe rochtana, rud a léiríonn na coinníollacha ábhartha sa mhargadh agus, go háirithe i gcás soláthraithe saoráidí gaolmhara, a samhlacha gnó éagsúla. I gcásanna ina soláthraítear rochtain trí chonradh arna chomhaontú roimh dháta theacht i bhfeidhm an Rialacháin seo, agus go bhfuil an praghas caibidlíochta agus comhaontaithe cheana féin, nó ar áireamh sa chonradh, níor cheart go gceanglófaí ar an bpraghas téarmaí atá cothrom agus réasúnta a chomhlíonadh.* Ba cheart an oibleagáid maidir le rochtain a thabhairt ar an mbonneagar fisiceach a bheith gan dochar do chearta úinéir na talún nó an fhoirgnimh ina bhfuil an bonneagar suite.
- (15) Agus forbairt thapa sholáthraithe an bhonneagair fhisicigh gan sreang amhail ‘cuideachtaí túir’ á cur san áireamh go háirithe, chomh maith leis an ról tábhachtach atá acu mar sholáthraithe rochtana ar bhonneagar fisiceach atá oiriúnach chun eilimintí de líonraí cumarsáide leictreonaí gan sreang a shuiteáil, amhail 5G, ba cheart an sainmhíniú ar ‘oibreoir líonra’ a leathnú thar ghnóthais a sholáthraíonn líonraí cumarsáide leictreonaí nó atá údaraithe iad a sholáthar agus oibreoirí cineálacha eile líonraí, amhail líonraí iompair, gáis nó leictreachais, chun gnóthais a sholáthraíonn saoráidí gaolmhara a áireamh, *ar cheart dóibh a bheith faoi réir raon feidhme an Rialacháin seo freisin*, seachas na forálacha maidir le bonneagar fisiceach laistigh den fhoirgneamh agus rochtain. *Níor cheart feidhm a bheith ag na forálacha maidir leis na téarmaí agus coinníollacha cothroma agus réasúnacha maidir le rochtain a dheonú maidir le háiseanna gaolmhara nuair a oibríonn siad mar shamhail mhórdhíola amháin, lena dtugtar rochtain fhisiceach do níos mó ná gnóthas óstach amháin a sholáthraíonn líonraí cumarsáide leictreonaí poiblí nó atá údaraithe chun líonraí cumarsáide leictreonaí poiblí a sholáthar, ach amháin má thugann údaráis rialála náisiúnta bunús leis an ngá atá le leigheasanna margaidh a fhorchur mar thoradh ar anailís mhargaidh. Chun leanúnachas seirbhíse agus intuarthacht a áirithiú maidir le himscaradh pleanáilte saoráidí gaolmhara, ba cheart a cheangal*

ar úinéirí talún inar suiteáladh saoráidí gaolmhara, rochtain ar thalamh a chaibidlíú le gnóthais a sholáthraíonn nó atá údaraithe chun na saoráidí gaolmhara sin a sholáthar faoi téarmaí agus coinníollacha réasúnta, lena n-áirítear praghas, i gcomhréir le dlí náisiúnta na gconarthaí.

- (16) I bhfianaise an mhéid ísil difreála eatarthu, is minic a fhéadfaidh saoráidí fisiceacha líonraí raon leathan eilimintí de líonraí cumarsáide leictreonaí a óstáil an tráth céanna gan dochar a dhéanamh don phríomhsheirbhís a sholáthraítear agus gan ach costais bheaga oiriúnaithe a bheith i gceist. Áirítear leis na heilimintí sin eilimintí atá in ann seirbhísí rochtana leathanbhanda a sholáthar ar luas 100 Mbps ar a laghad i gcomhréir le prionsabal na neodrachtá teicneolaíche. Dá bhrí sin, maidir le bonneagar fisiceach nach bhfuil beartaithe leis ach eilimintí eile de líonra a óstáil gan bheith ina eilimint ghníomhach den líonra é féin, amhail snáithín optúil dorcha, is féidir, i prionsabal, úsáid a bhaint as an mbonneagar sin chun cáblaí nó trealamh cumarsáide leictreonaí nó aon eilimint eile de líonraí cumarsáide leictreonaí a chur ann, gan beann ar an úsáid a bhaintear as faoi láthair nó ar a úinéir, cúiseanna imní slándála nó leasanna gnó úinéir an bhonneagair amach anseo. I bprionsabal, is féidir bonneagar fisiceach líonraí cumarsáide leictreonaí poiblí a úsáid chun eilimintí líonraí eile a chur ann freisin. Dá bhrí sin, i gcásanna iomchuí, féadfaidh oibreoirí líonra cumarsáide leictreonaí poiblí rochtain a thabhairt ar a líonraí ionas gur féidir líonraí eile a imscaradh. Gan dochar don leas ginearálta sonrath a bhaineann le soláthar na príomhsheirbhíse a shaothrú, ba cheart sineirgí idir oibreoirí líonra a spreagadh an tráth céanna chun rannchuidiú leis na spriocanna digiteacha a leagtar amach i gCinneadh (AE) 2022/2481 a bhaint amach.
- (17) In éagmais eisceacht a bhfuil údar cuí léi, is féidir le heilimintí an bhonneagair fhisicigh atá faoi úinéireacht nó faoi rialú comhlachtaí earnála poiblí ***nó aon eintitis ar cuireadh de chúram go heisiach air cúraimí a chomhlíonadh thar ceann na gcomhlachtaí earnála poiblí sin***, fiú nuair nach cuid de líonra iad, eilimintí de líonra cumarsáide leictreonaí a óstáil freisin agus ba cheart iad a chur ar fáil chun suiteáil eilimintí líonra de líonraí fíor-ardacmhainne a éascú, go háirithe líonraí gan sreang. I measc na samplaí d'eilimintí an bhonneagair fhisicigh tá foirgnimh, bealaí isteach ar fhoirgnimh, ***díonta agus aghaidheanna foirgnimh***, agus aon sócmhainn eile, lena n-áirítear troscán sráide, amhail cuailí solais, comharthaí sráide, soilse tráchta, cláir fógraí, stadanna bus agus trambhealaí agus stáisiúin mheitreo. Is faoi na Ballstáit atá

sé, *i gcomhar le húdaráis réigiúnacha agus áitiúla*, foirgnimh shonracha a shainaithint atá faoi úinéireacht nó faoi rialú comhlachtaí earnála poiblí ina gcrióch nach féidir feidhm a bheith ag oibleagáidí rochtana maidir leo, mar shampla, ar chúiseanna a bhaineann le luach ailtireachta, stairiúil, reiligiúnach nó nádúrtha, *slándáil náisiúnta nó sábháilteacht ar bhóithre. Chun glacadh an phobail agus imscaradh inbhuanaithe a áirithiú, ba cheart go mbeadh tionchar amhairc íosta ag eilimintí líonra líonraí fíor-ardacmhainne.*

- (17a) *Ar lámh amháin, d'fhéadfaí limistéir iomlána, go háirithe i réigiúin thuaithe, a fhágáil gan nascacht toisc nach gceadaítear nó nach bhfuil bonneagar na hearnála poiblí oiriúnach chun eilimintí de líonraí fíor-ardacmhainne a shuitedáil. Ar an lámh eile, tá foirgnimh tráchtála arb iad an t-aon rogha eile chun gnéithe den sórt sin a óstáil. Agus é mar aidhm leo nascacht a áirithiú i limistéir iargúlta agus i limistéir thearcdhaonra agus an bhearna sa chumhdach digiteach idir ceantair thuaithe agus uirbeacha a líonadh, agus an cur isteach ar mhaoin phríobháideach a choinneáil chomh híseal agus is féidir, ba cheart, i gcásanna an-teoranta, na ceanglais maidir le rochtain a sholáthar ar bhonneagar fisiciúil atá ann cheana a leathnú chuig foirgnimh thráchtála. Bheadh údar cuí leis an oibleagáid rochtain a chur ar fáil sna cásanna sin ar choinníoll nach bhfuil aon rogha eile ann ar líonraí fíor-ardacmhainne a fhorbairt sa limistéar lena mbaineann agus faoi réir coinníollacha cothroma, lena n-áirítear maidir le luach saothair as an rochtain sin a sholáthar. Ní chuirfí an oibleagáid sin i bhfeidhm ach amháin i gcás ina gcomhlíontar ceann amháin de na coinníollacha seo a leanas: nach bhfuil líonra fíor-ardacmhainne imscartha sa limistéar lena mbaineann agus nach bhfuil aon phlean cruthaithe ann chun é sin a dhéanamh laistigh de bhliain ón iarraidh ar rochtain ag an oibreoir líonra; nach bhfuil bonneagar fisiceach ar fáil iontu cheana atá faoi úinéireacht nó faoi rialú oibreoirí líonra nó comhlachtaí earnála poiblí atá oiriúnach go teicniúil chun eilimintí de líonraí fíor-ardacmhainne a óstáil sa limistéar lena mbaineann; nó ina gcruthaíonn an t-oibreoir iarrthach gur mhainnigh sé Státchabhair a fháil chun líonra fíor-ardacmhainne a imscaradh sa limistéar lena mbaineann nó comh-infheisteoir oiriúnach a aimsiú chun bonneagar fisiceach den sórt sin a imscaradh.*

- (18) Ba cheart an Rialachán seo a bheith gan dochar d'aon choimirce shonrach is gá chun sábháilteacht agus sláinte phoiblí agus slándáil agus sláine na líonraí a áirithiú, go háirithe bonneagar criticiúil, mar a shainmhínítear sa dlí náisiúnta, agus chun a áirithiú nach ndéanfar difear don phríomhsheirbhís atá á soláthar ag an oibreoir líonra *nó comhlacht earnála poiblí*, go háirithe i líonraí a úsáidtear chun uisce a sholáthar atá beartaithe lena thomhailt ag an duine. Le rialacha ginearálta sa reachtaíocht náisiúnta, áfach, lena dtairmisteáir ar oibreoirí líonra dul i mbun caibidlíochta faoi rochtain ar bhonneagar fisiceacha a thabhairt do ghnóthais a sholáthraíonn líonraí cumarsáide leictreonaí nó saoráidí gaolmhara nó atá údaraithe iad a sholáthar, d'fhéadfaí cosc a chur ar mhargadh a chruthú le haghaidh rochtain ar bhonneagar fisiceach. Dá bhrí sin, ba cheart deireadh a chur leis na rialacha ginearálta sin. An tráth céanna, leis na bearta a leagtar amach sa Rialachán seo, níor cheart cosc a chur ar na Ballstáit oibreoirí fóntais a dhreasú chun rochtain a thabhairt ar bhonneagar trí ioncam a ghintear ón rochtain ar a mbonneagar fisiceach a eisiamh agus taraifí na n-úsáideoirí deiridh as a bpríomhghníomhaíochtaí á ríomh, i gcomhréir le dlí an Aontais is infheidhme.
- (19) Chun deimhneacht dhlíthiúil a áirithiú agus ualaí díreireacha ar oibreoirí líonra a sheachaint, ar ualaí iad a eascraíonn as dhá chóras rochtana ar leith a chur i bhfeidhm go comhuaineach ar an mbonneagar fisiceach céanna, níor cheart bonneagar fisiceach atá faoi réir oibleagáidí rochtana arna bhforchur ag údaráis rialála náisiúnta de bhun Threoir (AE) 2018/1972 nó oibleagáidí rochtana a eascraíonn as cur i bhfeidhm rialacha an Aontais maidir leis an státchabhair, níor cheart an bonneagar sin a bheith faoi réir oibleagáidí rochtana a leagtar amach sa Rialachán seo a fhad a fhanfaidh oibleagáidí rochtana den sórt sin i bhfeidhm. Mar sin féin, ba cheart feidhm a bheith ag an Rialachán seo i gcás inar fhorchuir údarás rialála náisiúnta oibleagáid rochtana faoi Threoir (AE) 2018/1972 lena gcuirtear teorainn leis an úsáid is féidir a bhaint as an mbonneagar fisiceach lena mbaineann. Mar shampla, d'fhéadfadh sé sin tarlú nuair a iarrann oibreoir, a bhfuil sé beartaithe aige stáisiún bhunáite a nascadh, rochtain ar bhonneagar fisiceach atá ann cheana, bonneagar ar a bhforchuirtear oibleagáidí rochtana sa mhargadh maidir le rochtain ar thuilleadh tiomnaithe mórdhíola¹.

¹ Moladh (AE) 2020/2245 ón gCoimisiún an 18 Nollaig 2020 maidir le margaí ábhartha táirgí agus margaí ábhartha seirbhísí laistigh den earnáil cumarsáide leictreonaí a fhéadfar a chur faoi réir rialáil ex ante i gcomhréir le Treoir (AE) 2018/1972 ó

- (20) Chun comhréireacht a áirithiú agus dreasachtaí infheistíochta a chaomhnú, *go háirithe i gcás ceannródaithe líonraí fíor-ardacmhainne, agus ar an gcaoi sin dreasacht a chruthú chun líonraí fíor-ardacmhainne a leathadh amach go tapa chuig ceantair thuaithe agus iargúlta*, ba cheart an ceart a bheith ag oibreoir líonra nó ag comhlacht earnála poiblí rochtain ar bhonneagar fisiceach sonracha a dhiúltú ar chúiseanna oibiachtúla a bhfuil údar cuí leo. Go háirithe, d'fhéadfadh sé nach mbeadh bonneagar fisiceach, ar iarradh rochtain air, oiriúnach go teicniúil de bharr imthosca sonracha, nó mar gheall ar an easpa spáis atá ann faoi láthair nó mar gheall ar riachtanais spáis a bheidh ann amach anseo a léirítear go leordhóthanach, mar shampla, i bpleananna infheistíochta atá ar fáil go poiblí. Chun comhréireacht a áirithiú agus dreasachtaí infheistíochta a chaomhnú, féadfaidh oibreoir líonra nó comhlacht earnála poiblí rochtain ar bhonneagar fisiceach sonracha a dhiúltú. Chun aon saobhadh iomaíochta a d'fhéadfadh a bheith ann a sheachaint nó aon mhí-úsáid a sheachaint a d'fhéadfaí a bhaint as na coinníollacha chun rochtain a dhiúltú, ba cheart údar cuí a bheith le haon diúltú den sórt sin agus ba cheart é a bhunú ar chúiseanna oibiachtúla mionsonraithe. Mar shampla, ní mheasfaí cúiseanna den sórt sin a bheith oibiachtúil i gcás ina n-imscairann gnóthas a sholáthraíonn líonraí cumarsáide leictreonaí nó atá údaráithe iad sholáthar bonneagar fisiceach a bhuí le hoibreacha sibhialta a chomhordú le hoibreoir líonra nach oibreoir líonraí cumarsáide leictreonaí é agus i gcás ina ndiúltaíonn an gnóthas rochtain a dheonú bunaithe ar easpa spáis a líomhnaítear a bheith ann chun na heilimintí de líonraí fíor-ardacmhainne a óstáil, rud a eascraíonn as cinntí a rinne an gnóthas atá faoina rialú. I gcás den sórt sin, d'fhéadfadh saobhadh iomaíochta teacht chun cinn mura bhfuil aon líonra fíor-ardacmhainne eile sa limistéar lena mbaineann an iarraidh ar rochtain. Ar an gcaoi chéanna, in imthosca sonracha, d'fhéadfadh sé go gcuirfí sábháilteacht nó sláinte phoiblí nó sláine agus slándáil an líonra i mbaol, lena n-airítear sláine agus slándáil líonra an bhonneagair chriticiúil, nó go gcuirfí soláthar na seirbhísí a sholáthraítear go príomha tríd an mbonneagar céanna i mbaol dá ndéanfaí é a chomhroinnt. Thairis sin, i gcás ina soláthraíonn an t-oibreoir líonra modhanna inmharthana rochtana fisicí mórdhíola eile ar líonraí cumarsáide leictreonaí a chomhlíonadh riachtanais an iarrthóra ar rochtain, amhail snáithín optúil dorcha nó díchuachadh snáithín, d'fhéadfadh rochtain ar an mbonneagar fisiceach foluiteach

drochthionchar eacnamaíoch a imirt ar a shamhail ghnó, go háirithe ar shamhail ghnó oibreoirí mórdhíola amháin, agus ar dhreasachtaí chun infheistíocht a dhéanamh. D'fhéadfadh dúbailt neamhéifeachtúil eilimintí líonra a bheith i gceist leis freisin, *rud ba cheart a sheachaint, go háirithe, go dtí go mbainfear amach cumhdach leordhóthanach ar limistéir thuaithe ina bhfuil líonraí fíor-ardacmhainne*. Sa mheasúnú ar chineál cothrom réasúnta na dtéarmaí agus na gcoinníollacha le haghaidh modhanna malartacha rochtana fisicí mórdhíola den sórt sin, ba cheart a chur san áireamh, *inter alia*, samhail ghnó fholuiteach an ghnóthais a sholáthraíonn líonraí cumarsáide leictreonaí poiblí, nó atá údaraithe na líonraí sin a sholáthar agus a dheonaíonn rochtain, **■** an gá atá le haon neartú ar chumhacht shuntasach sa mhargadh, más ann di, atá ag ceachtar den dá pháirtí a sheachaint, *agus an gá atá le toradh cothrom ar infheistíocht a áirithiú a léiríonn dálaí ábhartha an mhargaidh agus an tsamhail ghnó i gcás sholáthraithe saoráidí gaolmhara*.

- (21) Chun athúsáid an bhonneagair fhisicigh atá ann cheana féin a éascú, i gcás ina n-iarrann oibreoirí rochtain ar limistéar sonracha, ba cheart d'oibreoirí líonra agus comhlachtaí earnála poiblí, a bhfuil bonneagar fisiceach faoi úinéireacht nó faoi rialú acu, tairiscint a dhéanamh maidir le húsáid chomhroinnte a gcuid saoráidí faoi théarmaí agus coinníollacha cothroma réasúnta, lena n-áirítear ó thaobh praghais de, ach amháin má dhéantar rochtain a dhiúltú ar chúiseanna oibiachtúla a bhfuil údar cuí leo. Ba cheart a cheangal ar chomhlachtaí earnála poiblí freisin rochtain a chur ar fáil faoi théarmaí agus coinníollacha neamh-idirdhealaitheacha. Ag brath ar na himthosca, d'fhéadfadh roinnt eilimintí tionchar a imirt ar na coinníollacha faoina ndeonaítear rochtain den sórt sin. Áirítear leo sin: (i) aon chostas cothabhála agus oiriúnaithe breise; (ii) aon choimirce choisctheach atá le glacadh chun éifeachtaí díobhálacha ar shábháilteacht, ar shlándáil agus ar shláine an líonra a *sheachaint*; (iii) aon socrú sonracha maidir le dliteanas i gcás damáiste; (iv) úsáid aon fhóirdheontais phoiblí arna dheonú chun an bonneagar a thógáil, lena n-áirítear téarmaí agus coinníollacha sonracha atá ceangailte leis an bhfóirdheontas nó dá bhforáiltear faoin dlí náisiúnta i gcomhréir le dlí an Aontais; (v) an cumas acmhainn bonneagair a chur ar fáil nó a sholáthar chun oibleagáidí seirbhíse poiblí a chomhlíonadh; agus (vi) aon srian a eascraíonn as forálacha náisiúnta a bhfuil sé d'aidhm acu an comhshaol, an tsláinte phoiblí nó an tslándáil phoiblí a chosaint nó cuspóirí pleanála baile agus tuaithe a chomhlíonadh.

- (22) Le hinfheistíochtaí i mbonneagar fisiceach líonraí cumarsáide leictreonaí poiblí nó saoráidí gaolmhara, ba cheart rannchuidiú go díreach leis na cuspóirí a leagtar amach i gCinneadh (AE) 2022/2481 agus iompar faille a sheachaint. Dá bhrí sin, in aon oibleagáid maidir le rochtain a fháil ar bhonneagar fisiceach atá ann cheana nó comhordú oibreacha sibhialta, ba cheart roinnt tosca a chur san áireamh amhail (i) inmharthanacht eacnamaíoch na n-infheistíochtaí sin bunaithe ar a bpróifíl riosca; (ii) aon sceideal ama don toradh ar infheistíocht; (iii) aon tionchar a bheadh ag an rochtain ar iomaíochas iartheachtach agus dá réir sin ar phraghsanna agus ar an toradh ar infheistíocht; (iv) aon dímheas ar shócmhainní an líonra tráth na hiarrata ar rochtain; (v) aon chás gnó atá mar bhonn taca leis an infheistíocht, go háirithe sa bhonneagar fisiceach a úsáidtear chun seirbhísí líonra fíor-ardacmhainne a sholáthar; agus (vi) aon deis a tugadh don iarrthóir ar rochtain roimhe seo maidir le comh-imscaradh.
- (23) D'fhéadfadh sé nach mbeadh acmhainní leordhóthanacha, taithí leordhóthanach ná an t-eolas teicniúil is gá ag comhlachtaí earnála poiblí a bhfuil bonneagar fisiceach faoi úinéireacht nó faoi rialú acu chun dul i mbun caibidlíochta le hoibreoírí maidir le rochtain. *I gcás den sórt sin, d'fhonn* rochtain ar bhonneagar fisiceach na gcomhlachtaí earnála poiblí sin a éascú, ba **cheart** comhlacht a cheapadh chun na hiarrataí ar rochtain a chomhordú, comhairle dhlíthiúil agus theicniúil a sholáthar chun téarmaí agus coinníollacha rochtana a chaibidliú, agus faisnéis ábhartha maidir leis an mbonneagar fisiceach sin a chur ar fáil trí phointe faisnéise aonair. **Ba cheart don** comhlacht comhordúcháin tacú freisin le comhlachtaí earnála poiblí samhailchonarthaí a ullmhú agus faireachán a dhéanamh ar thoradh agus ar fhad an phróisis maidir le hiarrataí ar rochtain. D'fhéadfadh an comhlacht cuidiú a thabhairt freisin dá dtiocfadh díospóidí chun cinn maidir le rochtain ar bhonneagar fisiceach atá faoi úinéireacht nó faoi rialú comhlachtaí earnála poiblí.
- (24) Chun comhsheasmhacht na gcineálacha cur chuige a áirithiú i measc na mBallstát, **agus dálaí sonracha trasna na mBallstát á dtabhairt san áireamh, ba cheart don** Choimisiún, i ndlúthchomhar le Comhlacht na Rialálaithe Eorpacha um Chumarsáid Leictreonach (BEREC), treoraíocht a sholáthar i dtaca leis na forálacha maidir le rochtain ar bhonneagar fisiceach a chur i bhfeidhm, lena n-áirítear, maidir le coinníollacha cothroma réasúnta a chur i bhfeidhm ach gan a bheith teoranta don mhéid sin, **faoi dháta theacht i bhfeidhm an Rialacháin seo ar a laghad**. Ba cheart

tuairimí na bpáirtithe leasmhara, *na n-údarás náisiúnta* agus na gcomhlachtaí náisiúnta um réiteach díospóidí a chur san áireamh go cuí agus an treoraíocht á hullmhú *chun a áirithiú, a mhéid is féidir, nach gcuireann treoir den sórt sin isteach ar phrionsabail sheanbhunaithe, go bhfuil siad i gcomhréir le rialacha nós imeachta na gcomhlachtaí náisiúnta um réiteach díospóidí, agus nach ndéanann siad dochar d'imscaradh breise líonraí fíor-ardacmhainne. Chun suaití sa margadh agus frith-iarmhairtí in infheistíochtaí a sheachaint, agus na treoirlínte á mbunú aige maidir le praghas cothrom agus réasúnta, ba cheart don Choimisiún gnéithe na n-oibreoirí líonra agus a samhail gnó a chur san áireamh, go háirithe nuair atá sé bunaithe ar bhonneagar a ligean ar cíos do thríú páirtithe, amhail cuideachtaí túir nó oibreoirí mórdhíola amháin, chomh maith le critéir a chinneadh chun praghsanna a bhunú do chatagóirí éagsúla bonneagair. I bhfianaise an leibhéil solúbthachta a thugtar do na Ballstáit agus na forálacha maidir le rochtain ar bhonneagar fisiciúil á gcur i bhfeidhm, agus chun a bheith éifeachtúil, ba cheart leibhéal iomchuí gráinneachta a sholáthar leis an treoir ón gCoimisiún.*

- (25) Ba cheart rochtain a bheith ag oibreoirí ar an bhfaisnéis íosta maidir le bonneagar fisiceach agus oibreacha sibhialta *atá beartaithe ag oibreoir líonra nó, i gcásanna sonracha, amhail tógáil bóithre atá ábhartha d'imscaradh líonra fíor-ardacmhainne, ag comhlacht earnála poiblí* sa réimse imscartha. *Ba cheart don Choimisiún treoirlínte a eisiúint maidir leis an gcineál oibreacha sibhialta poiblí agus faisnéis a chuirfear ar fáil chun úsáid líonraí fíor-ardacmhainne a éascú.* Cuirfidh sé sin ar a gcumas dóibh pleanáil éifeachtach a dhéanamh maidir le líonraí fíor-ardacmhainne a imscaradh agus a áirithiú go mbainfear an úsáid is éifeachtaí as an mbonneagar fisiceach atá ann cheana, atá oiriúnach do líonraí den sórt sin a leathadh amach, agus as oibreacha sibhialta atá beartaithe. Is réamhriachtanas é an fhaisnéis íosta sin chun measúnú a dhéanamh ar an bhféidearthacht a bhaineann le bonneagar fisiceach atá ann cheana a úsáid nó na hoibreacha sibhialta atá beartaithe a chomhordú i limistéar sonracha, agus chun damáiste d'aon bhonneagar fisiceach atá ann cheana a laghdú. I bhfianaise líon na bpáirtithe leasmhara lena mbaineann (lena gcumhdaítear oibreacha sibhialta a mhaoinítear go poiblí agus go príobháideach chomh maith le bonneagar fisiceach atá ann cheana nó atá beartaithe) agus chun rochtain ar an bhfaisnéis sin a éascú (idir earnálacha agus thar theorainneacha), ba cheart d'oibreoirí líonra agus do chomhlachtaí earnála poiblí atá faoi réir oibleagáidí trédhearcachta

faisnéis íosta den sórt sin a sholáthar agus a choimeád go réamhghníomhach (seachas arna iarraidh sin orthu), *i gcás inar féidir*, trí phointe faisnéise aonair. Leis sin, déanfar bainistiú iarrataí ar rochtain ar fhaisnéis den sórt sin a shimpliú agus cuirfear ar a gcumas d'oibreoirí spéis a léiriú maidir le rochtain a fháil ar bhonneagar fisiceach nó maidir le hoibreacha sibhialta a chomhordú, a bhfuil an t-uainiú ríthábhachtach ina leith. Ba cheart an fhaisnéis íosta maidir leis na hoibreacha sibhialta atá beartaithe a sholáthar trí phointe faisnéise aonair a luaithe a bheidh an fhaisnéis ar fáil don oibreoir líonra lena mbaineann agus, in aon chás agus i gcás ina mbeidh gá le ceadanna, tráth nach déanaí ná 3 mhí sula gcuirfear an t-iarratas ar chead faoi bhráid na n-údarás inniúil den chéad uair. ***D'fhéadfadh oibreoirí líonra agus comhlachtaí san earnáil phoiblí atá faoi réir oibleagáidí trédhearcachta an fhaisnéis íosta a chuirtear ar fáil a leathnú go réamhghníomhach agus ar bhonn deonach, chuig saintréithe breise, amhail faisnéis maidir le leibhéal áitíochta an bhonneagair fhisiciúil, i gcás ina bhfuil an fhaisnéis sin ar fáil, nó faisnéis tháscach maidir le hinfhaighteacht snáithín dhorcha.***

- (26) Ba cheart an fhaisnéis íosta a chur ar fáil go pras tríd an bpointe faisnéise aonair faoi théarmaí comhréireacha, neamh-idirdhealaitheacha agus trédhearcacha ionas gur féidir le hoibreoirí a n-iarrataí ar fhaisnéis a chur isteach. Ba cheart stór faisnéise i bhformáid leictreonach a bheith sa phointe faisnéise aonair, trínar féidir rochtain a fháil ar fhaisnéis agus trínar féidir iarrataí a dhéanamh ar líne trí uirlisí digiteacha a úsáid, amhail leathanaigh ghréasáin, feidhmchláir dhigiteacha, agus ardáin dhigiteacha. Féadfar an fhaisnéis a chuirtear ar fáil a theorannú chun slándáil agus sláine an líonra a áirithiú, go háirithe i gcás an bhonneagair chriticiúil, na slándála náisiúnta nó chun rúin dhlisteanacha oibriúcháin agus ghnó a chosaint. Ní gá don phointe faisnéise aonair an fhaisnéis a óstáil a fhad a áirithítear go bhfuil naisc ar fáil d'uirlisí digiteacha eile, amhail tairseacha gréasáin, ardáin dhigiteacha nó feidhmchláir dhigiteacha, áit a stóráiltear an fhaisnéis. Trí bhíthin an phointe faisnéise aonair, féadfar feidhmiúlachtaí breise a sholáthar, amhail rochtain ar fhaisnéis bhreise nó tacaíocht don phróiseas maidir le hiarrataí ar rochtain ar bhonneagar fisiceach atá ann cheana nó do chomhordú na n-oibreacha sibhialta.
- (27) Ina theannta sin, más iarraidh réasúnta atá inti, agus go háirithe má bhíonn gá léi chun bonneagar fisiceach atá ann cheana a chomhroinnt nó chun oibreacha sibhialta a

chomhordú, ba cheart an deis a bheith ag oibreoírí suirbhéanna ar an láthair a dhéanamh agus faisnéis a bhaineann le hoibreacha sibhialta atá beartaithe a iarraidh faoi choinníollacha trédhearcacha, comhréireacha agus neamh-idirdhealaitheacha agus gan dochar do na coimircí arna nglacadh d'fhonn slándáil agus sláine líonraí a áirithiú, chomh maith le rúndacht agus rúin oibriúcháin agus ghnó a chosaint.

- (28) Ba cheart trédhearcacht ardleibhéil na n-oibreacha sibhialta atá beartaithe trí phointí faisnéise aonair a spreagadh. Is féidir é sin a dhéanamh trí oibreoírí a atreorú go héasca chuig an bhfaisnéis sin nuair a bheidh sí ar fáil. Ba cheart trédhearcacht a fhorfheidhmiú freisin trí iarratais ar dheonú ceadanna a chur faoi réir foilsíú faisnéise roimh ré maidir le **hoibreacha sibhialta atá beartaithe ag oibreoírí líonra** trí phointe faisnéise aonair.
- (29) An rogha atá ag na Ballstáit feidhmeanna na bpointí faisnéise aonair a leithdháileadh ar níos mó ná comhlacht inniúil amháin, níor cheart di difear a dhéanamh dá gcumas na feidhmeanna sin a chomhlíonadh go héifeachtach. I gcás ina mbunaítear níos mó ná pointe faisnéise aonair amháin i mBallstát, ba cheart rochtain rianúil ar na pointí faisnéise aonair uile trí mheán leictreonach a áirithiú trí bhíthin pointe iontrála digiteach náisiúnta aonair ag a mbeidh comhéadan coiteann úsáideora. Ba cheart an pointe faisnéise aonair a dhigitiú go hiomlán agus ba cheart rochtain éasca a sholáthar trí bhíthin an phointe sin ar na huirlisí digiteacha ábhartha. Cuirfidh sé sin ar a gcumas d'oibreoírí líonra agus do chomhlachtaí earnála poiblí a gcearta a fheidhmiú agus na hoibleagáidí a leagtar amach sa Rialachán seo a chomhlíonadh. Áirítear leis sin rochtain thapa ar an bhfaisnéis íosta faoi bhonneagar fisiceach atá ann cheana agus oibreacha sibhialta atá beartaithe, nósanna imeachta riaracháin leictreonacha um cheadanna agus cearta slí a dheonú, agus na coinníollacha agus na nósanna imeachta is infheidhme. Mar chuid den fhaisnéis íosta sin, ba cheart rochtain a thabhairt trí bhíthin an phointe faisnéise aonair ar fhaisnéis gheothagartha maidir le suíomh an bhonneagair fhisicigh atá ann cheana agus na n-oibreacha sibhialta atá beartaithe. Chun an méid sin a éascú, ba cheart do na Ballstáit uirlisí digiteacha uathoibríthe a sholáthar chun an fhaisnéis gheothagartha a chur isteach agus uirlisí tiontaithe le haghaidh na bhformáidí sonraí a dtacaítear leo. D'fhéadfaí na huirlisí sin a chur ar fáil d'oibreoírí líonra agus do chomhlachtaí earnála poiblí atá freagrach as an bhfaisnéis sin a sholáthar tríd an bpointe faisnéise aonair. Thairis sin, i gcás ina bhfuil sonraí

suímh geothagartha le fáil trí uirlisí digiteacha eile, amhail Geothairseach INSPIRE faoi Threoir 2007/2/CE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle¹, d'fhéadfaí rochtain sholáimhsithe ar an bhfaisnéis sin a sholáthar trí bhíthin an phointe faisnéise aonair.

- (30) Chun comhréireacht agus slándáil a áirithiú, i gcás an cheanglais maidir le faisnéis a sholáthar faoin mbonneagar fisiceach atá ann cheana tríd an bpointe faisnéise aonair, ní gá feidhm a bheith ag an gceanglais sin ar na cúiseanna céanna leo siúd lena dtugtar údar le hiarraidh ar rochtain a dhiúltú. Ina theannta sin, trí fhaisnéis a sholáthar maidir leis an mbonneagar fisiceach atá ann cheana tríd an bpointe faisnéise aonair, d'fhéadfadh sé, i gcásanna an-sonrach, ualach trom a chur ar oibreoirí líonra agus ar chomhlachtaí earnála poiblí nó d'fhéadfadh sé a bheith díréireach dóibh. D'fhéadfadh sé sin teacht chun cinn, mar shampla, i gcás nach bhfuil mapáil na sócmhainní ábhartha ar fáil go fóill agus ina mbeadh sé an-chostasach mapáil a dhéanamh, nó i gcás ina meastar go mbeidh iarrataí ar rochtain an-íseal i limistéir áirithe i mBallstát nó i ndáil le bonneagar fisiceach sonrach áirithe. I gcás inar cosúil go bhfuil sé díréireach faisnéis a sholáthar bunaithe ar mheasúnú mionsonraithe costais agus tairbhe, níor cheart oibleagáid a chur ar oibreoirí líonra ná ar chomhlachtaí earnála poiblí faisnéis den sórt sin a sholáthar. Ba cheart do na Ballstáit measúnú mionsonraithe costais agus tairbhe den sórt sin a dhéanamh bunaithe ar chomhairliúchán le páirtithe leasmhara maidir leis an éileamh ar rochtain ar bhonneagar fisiceach atá ann cheana, agus ba cheart an measúnú a thabhairt cothrom le dáta go rialta. Ba cheart an próiseas comhairliúcháin agus an toradh a bheidh air a chur ar fáil go poiblí, agus ba cheart fógra a thabhairt don Choimisiún faoin mbonneagar fisiceach sonrach atá le díolmhú ón oibleagáid sin.
- (31) Chun comhsheasmhacht a áirithiú, na comhlachtaí inniúla a dhéanann feidhmeanna an phointe faisnéise aonair, na húdaráis rialála náisiúnta a chomhlíonann a gcúraimí faoi Threoir (AE) 2018/1972 nó údaráis inniúla eile, amhail údaráis náisiúnta, réigiúnacha nó áitiúla atá i gceannas ar chadastar nó ar chur chun feidhme Threoir 2007/2/CE (INSPIRE), de réir mar is iomchuí, ba cheart dóibh dul i gcomhairle le chéile agus oibriú i gcomhar le chéile. Ba cheart é a bheith de chuspóir ag an gcomhar sin íoslaghdú a dhéanamh ar na hiarrachtaí maidir leis na hoibleagáidí trédhearcachta atá

¹ Treoir 2007/2/CE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 14 Márta 2007 lena mbunaítear Bonneagar d'Fhaisnéis Spásúil sa Chomhphobal Eorpach (INSPIRE) (IO L 108, 25.4.2007, lch. 1).

ar oibreoirí líonra agus ar chomhlachtaí earnála poiblí a chomhlíonadh, lena n-áirítear na gnóthais a bhfuil cumhacht shuntasach sa mhargadh acu (oibreoirí a bhfuil cumhacht shuntasach sa mhargadh acu), chun faisnéis a chur ar fáil faoina mbonneagar fisiceach; I gcás ina bhfuil gá le tacar sonraí éagsúil maidir le bonneagar fisiceach an oibreora a bhfuil cumhacht shuntasach sa mhargadh aige, mar thoradh ar an gcomhar sin ba cheart idirnaisc agus sineirgí úsáideacha a bhunú idir an bunachar sonraí a bhaineann le cumhacht shuntasach sa mhargadh agus an pointe faisnéise aonair agus cleachtais choiteanna chomhréireacha maidir le bailiú sonraí agus soláthar sonraí chun torthaí is féidir a chur i gcomparáid le chéile go héasca a bhaint amach. Ba cheart é a bheith d'aidhm ag an gcomhar freisin rochtain ar fhaisnéis maidir le bonneagar fisiceach a éascú, i bhfianaise imthosca náisiúnta. Má dhéantar oibleagáidí rialála a mhodhnú nó a tharraingt siar, ba cheart do na páirtithe dá ndéantar difear a bheith in ann teacht ar chomhaontú maidir leis na réitigh is fearr chun bailiú agus soláthar sonraí bonneagair fhisicigh a oiriúnú do na ceanglais rialála nua is infheidhme.

- (32) An oibleagáid trédhearcachta i dtaca le comhordú oibreacha sibhialta, ní gá feidhm a bheith aici maidir le hoibreacha sibhialta a dhéantar ar chúiseanna slándála náisiúnta nó i gcás éigeandála. D'fhéadfadh sé sin a bheith amhlaidh, i gcás oibreacha sibhialta a dhéantar má tá riosca contúirte poiblí ann mar thoradh ar phróisis díghrádaithe d'oibreacha innealtóireachta sibhialta agus dá suiteálacha gaolmhara, arb iad tosca scriosacha nádúrtha nó daonna is cúis leo agus a bhfuil gá leo chun a sábháilteacht nó a scartáil a áirithiú. Ar chúiseanna trédhearcachta, ba cheart do na Ballstáit fógra a thabhairt don Choimisiún faoi na cineálacha oibreacha sibhialta a thagann faoi na himthosca sin agus ba cheart dóibh iad a fhoilsiú trí phointe faisnéise aonair.
- (33) Chun coigilteas mór a áirithiú agus chun íoslaghdú a dhéanamh ar mhíchaoithiúlachtaí sa limistéar dá ndéanann imscaradh líonraí cumarsáide leictreonaí nua difear, ba cheart toirmeasc a chur ar shrianta rialála lena gcuirtear cosc, mar riail ghinearálta, ar chomhaontuithe a chaibidliú i measc oibreoirí líonra chun oibreacha sibhialta a chomhordú chun líonraí fíor-ardacmhainne a imscaradh. Más rud é nach maoinítear oibreacha sibhialta le cistí poiblí, ba cheart an Rialachán seo a bheith gan dochar don deis atá ag oibreoirí líonra comhaontuithe um chomhordú oibreacha sibhialta a thabhairt i gcrích de réir a bpleananna gnó agus infheistíochta féin agus de réir an trátha a thogróidh siad féin.

- (34) Ba cheart do na Ballstáit torthaí na n-oibreacha sibhialta a mhaoinítear go hiomlán nó i bpáirt le cistí poiblí a uasmhéadú, trí leas a bhaint as gnéithe dearfacha seachtracha na n-oibreacha sin thar earnálacha agus trí chomhdheiseanna a áirithiú chun an bonneagar fisiceach atá ar fáil agus atá beartaithe a chomhroinnt d'fhonn líonraí fíor-ardacmhainne a imscaradh. Níor cheart dochar a dhéanamh do phríomhchuspóir na n-oibreacha sibhialta a mhaoinítear le cistí poiblí. Ba cheart, áfach, don oibreoir líonra a dhéanann na hoibreacha sibhialta lena mbaineann, go díreach nó go hindíreach (mar shampla, trí fhochoonraitheoir), freastal ar iarrataí tráthúla réasúnta ar imscaradh eilimintí de líonraí fíor-ardacmhainne a chomhordú faoi théarmaí comhréireacha, neamh-idirdhealaitheacha agus trédhearcacha. Mar shampla, ba cheart don oibreoir iarrthach aon chostas breise a chumhdach, lena n-áirítear na costais sin a eascraíonn as moilleanna, agus athruithe ar na pleananna bunaidh a íoslaghdú a mhéid is féidir. Leis na forálacha sin, níor cheart difear a dhéanamh do cheart na mBallstát acmhainn a fhorchoimeád le haghaidh líonraí cumarsáide leictreonaí fiú mura ndearnadh iarrataí ar leith. Cuirfidh sé sin ar a gcumas do na Ballstáit freastal ar an éileamh a bheidh ann amach anseo ar bhonneagair fhisiceacha chun luach na n-oibreacha sibhialta a uasmhéadú nó chun bearta a ghlacadh lena dtabharfar cearta comhchosúla d'oibreoírí cineálacha eile líonraí, amhail líonraí iompair, gáis nó leictreachais, chun oibreacha sibhialta a chomhordú.
- (35) I gcásanna áirithe, go háirithe maidir le himscaradh i gceantair thuaithe, iargúlta nó tearcdhaonra, d'fhéadfadh an oibleagáid **ar oibreoírí líonra** maidir le hoibreacha sibhialta a chomhordú inmharthanacht airgeadais an imscartha sin a chur i mbaol agus, faoi dheireadh, infheistíochtaí a dhéantar faoi théarmaí margaidh a dhídhreasú. Dá bhrí sin, dá n-iarrafaí ar ghnóthas a sholáthraíonn líonraí cumarsáide leictreonaí poiblí nó atá údaraithe iad a sholáthar oibreacha sibhialta a chomhordú, d'fhéadfaí a mheas go bhfuil an iarraidh sin míréasúnta faoi imthosca sonracha. Ba cheart an cás a bheith amhlaidh, go háirithe, más rud é nár chuir an gnóthas iarrthach a sholáthraíonn líonraí cumarsáide leictreonaí nó atá údaraithe iad a sholáthar in iúl go raibh sé ar intinn aige líonraí fíor-ardacmhainne a imscaradh sa limistéar sin (mar imscaradh nua, mar uasghrádú nó mar shíneadh ar líonra) agus go ndearnadh réamhaisnéis nó gur tugadh cuireadh chun a dhearbhú go raibh sé ar intinn aige líonraí fíor-ardacmhainne a imscaradh i limistéir ainmnithe (de bhun Airteagal 22 de Threoir (AE) 2018/1972) nó gur eagraíodh comhairliúchán poiblí faoi rialacha an Aontais maidir leis an

státchabhair. Más rud é gur eagraíodh níos mó ná ceann amháin de na réamhaisnéisí, na cuirí agus/nó na comhairliúcháin phoiblí sin, níor cheart ach an easpa léirithe spéise ag an ócáid is déanaí lena gcumhdaítear an tréimhse ina ndéantar an iarraidh ar chomhordú oibreacha sibhialta a bhreithniú. Chun a áirithiú go bhféadfaí rochtain a fháil amach anseo ar an mbonneagar a imscartar, an gnóthas a sholáthraíonn líonraí cumarsáide leictreonaí poiblí nó atá údaraithe na líonraí sin a sholáthar, agus a dhéanann na hoibreacha sibhialta, ba cheart dó a ráthú go ndéanfaidh sé bonneagar fisiceach ag a bhfuil acmhainn leordhóthanach a imscaradh, agus an treoraíocht arna soláthar ag an gCoimisiún á cur san áireamh. Tá an méid sin gan dochar do na rialacha agus do na coinníollacha a bhaineann le sannadh cistí poiblí agus cur i bhfeidhm na rialacha maidir leis an státchabhair.

- (36) Chun comhsheasmhacht na gcineálacha cur chuige a áirithiú, ***agus staideanna éagsúla trasna na mBallstát á dtabhairt san áireamh, ba cheart don*** Choimisiún, i ndlúthchomhar le Comhlacht na Rialálaithe Eorpacha um Chumarsáid Leictreonach (BEREC), treoraíocht a thabhairt, ***faoi dháta theacht i bhfeidhm an Rialacháin seo ar a laghad***, i dtaca leis na forálacha maidir le comhordú na n-oibreacha sibhialta a chur i bhfeidhm, lena n-áirítear maidir le costais a chionroinnt ach gan a bheith teoranta don mhéid sin. Ba cheart tuairimí na bpáirtithe leasmhara agus ***go háirithe*** na gcomhlachtaí náisiúnta um réiteach díospóidí a chur san áireamh go cuí agus an treoraíocht á hullmhú. ***I bhfianaise an leibhéil solúbthachta a thugtar do na Ballstáit agus na forálacha maidir le comhordú na n-oibreacha sibhialta á gcur i bhfeidhm, agus chun éifeachtúlachtaí a fheabhsú, ba cheart leibhéal iomchuí gráinneachta a sholáthar leis an treoir ón gCoimisiún.***
- (37) Le comhordú éifeachtach, is féidir costais agus moilleanna a laghdú chomh maith le laghdú a dhéanamh ar chur isteach ar an imscaradh, rud a d'fhéadfadh tarlú mar gheall ar fhadhbanna ar an láthair. Sampla amháin inar féidir le comhordú oibreacha sibhialta tairbhí soiléire a sholáthar is ea tionscadail trasearnála chun conairí 5G a imscaradh feadh conairí iompair, amhail bóithre, iarnród agus uiscebhealaí intíre. Leis na tionscadail sin, is minic a bhíonn gá le comhordú deartha nó comhdhearadh bunaithe ar chomhar luath idir rannpháirtithe an tionscadail. Mar chuid den chomhdhearadh, féadfaidh na páirtithe lena mbaineann teacht ar chomhaontú roimh ré maidir le conairí chun an bonneagar fisiceach a imscaradh agus maidir leis an teicneolaíocht agus an

treamh a bheidh le húsáid, sula ndéanfar na hoibreacha sibhialta a chomhordú. Dá bhrí sin, ba cheart an iarraidh ar chomhordú oibreacha sibhialta a chomhdú a luaithe is féidir.

- (38) D'fhéadfadh gá a bheith le roinnt ceadanna difriúla maidir le himscaradh eilimintí de líonraí cumarsáide leictreonaí nó de shaoráidí gaolmhara chun leasanna náisiúnta agus leasanna ginearálta an Aontais a chosaint. D'fhéadfaí a áireamh leis sin ceadanna tochailte, tógála, pleanála baile, comhshaoil agus ceadanna eile chomh maith le cearta slí. Mar thoradh ar an líon ceadanna agus cearta slí is gá chun cineálacha éagsúla líonraí cumarsáide leictreonaí nó saoráidí gaolmhara a imscaradh agus mar thoradh ar ghné áitiúil an imscartha, d'fhéadfadh sé go mbeadh nósanna imeachta agus coinníollacha éagsúla le cur i bhfeidhm, rud a d'fhéadfadh deacrachtaí a chruthú maidir le himscaradh an líonra. Dá bhrí sin, chun imscaradh a éascú, ba cheart cuíchóiriú a dhéanamh ar na rialacha uile maidir leis na coinníollacha agus na nósanna imeachta is infheidhme i leith ceadanna agus cearta slí a dheonú agus ba cheart dóibh a bheith cuíchóirithe agus comhsheasmhach *agus, a mhéid is féidir, comhchuibhithe* ar an leibhéal náisiúnta, *agus dlíchoras gach Ballstáit á urramú. Chun an t-ualach riaracháin a laghdú agus chun creataí ama níos giorra a áirithiú don nós imeachta maidir le deonú ceadanna i gcás ina bhfuil baint ag údaráis inniúla iotracha le roinnt ceadanna agus cearta slí éagsúla a bhaineann le hiarraidh amháin a dheonú, ba cheart do na Ballstáit comhlacht comhordúcháin aonair a shannadh.* Agus cosaint á tabhairt don cheart atá ag gach údarás inniúil a bheith rannpháirteach agus a shainchearta cinnteoireachta a choinneáil ar bun i gcomhréir le prionsabal na coimhdeachta, *ba cheart go gcuirfí de chúram ar an gcomhlacht sin an comhordú idir na húdaráis inniúla éagsúla lena mbaineann a éascú, trí shásraí éagsúla, lena n-áirítear trí nósanna imeachta comhordúcháin comhpháirteacha amhail cuairteanna ar an láthair.* Ba cheart do *gach údarás inniúil i dtrácht an* fhaisnéis maidir leis na nósanna imeachta agus na coinníollacha ginearálta is infheidhme i leith ceadanna a dheonú ar oibreacha sibhialta agus cearta slí *a chur ar fáil* trí phointí faisnéise aonair. D'fhéadfadh sé sin castacht a laghdú agus éifeachtúlacht agus trédhearcacht a mhéadú le haghaidh na n-oibreoírí uile agus go háirithe d'iontrálaithe nua agus d'oibreoírí níos lú nach bhfuil gníomhach sa réimse sin. Thairis sin, ba cheart an cearta a bheith ag oibreoírí a n-iarrataí ar cheadanna agus ar chearta slí a chur isteach i bhformáid leictreonach trí phointe faisnéise aonair. Ba cheart do na gnóthais sin a

bheith in ann faisnéis a fháil i bhformáid leictreonach maidir le stádas a n-iarrataí agus maidir le cé acu a deonaíodh nó a diúltaíodh iad.

- (39) Níor cheart do nósanna imeachta um cheadanna a dheonú ***a bheith ina mbacainní gan údar cuí*** ar infheistíocht ná níor cheart dóibh dochar a dhéanamh don mhargadh inmheánach. Dá bhrí sin, ba cheart do na Ballstáit a áirithiú go ndéanfar cinneadh maidir le cheadanna a dheonú nó gan iad a dheonú i ndáil le heilimintí de líonraí fíor-ardacmhainne nó de shaoráidí gaolmhara a imscaradh laistigh de ***dhá mhí tar éis dul in éag na 15 lá*** ó iarraidh **■** ar chead a fháil ***nó an sprioc-am arna shocrú ag an dlí náisiúnta, cibé acu atá níos giorra. Ba cheart do na Ballstáit dreasachtaí a thabhairt isteach ina reachtaíocht náisiúnta d'údaráis inniúla ceadanna a dheonú nó a dhiúltú níos tapúla ná mar a cheanglaítear leis an dlí. I gcásanna eisceachtúla cuí-réasúnaithe, ba cheart don údarás inniúil a bheith in ann síneadh suas le trí mhí a chur leis an sprioc-am dhá mhí. Chun na críche sin, ba cheart do na Ballstáit na critéir agus na cúiseanna atá le síntí a leagan amach roimh ré ar bhealach comhchuibhithe.*** Tá an méid sin gan dochar do sprioc-amanna nó d'oibleagáidí sonracha eile a leagtar síos chun an nós imeachta a dhéanamh mar is ceart, ar sprioc-amanna nó oibleagáidí iad is infheidhme maidir leis an nós imeachta um cheadanna a dheonú i gcomhréir leis an dlí náisiúnta nó le dlí an Aontais. Níor cheart do na húdaráis inniúla srian ná bac a chur ar imscaradh líonraí fíor-ardacmhainne nó saoráidí gaolmhara agus níor cheart go mbeadh imscaradh na líonraí nó na saoráidí sin níos neamhtharraingtí ó thaobh na heacnamaíochta de mar gheall ar na húdaráis inniúla. Go sonrach, níor cheart dóibh cosc a chur ar nósanna imeachta um cheadanna agus cearta slí a dheonú dul ar aghaidh go comhuaineach, i gcás inar féidir, ná níor cheart dóibh a cheangal ar oibreoírí cineál amháin údaráithe a fháil sular féidir leo iarratas a dhéanamh ar chineálacha eile údaruithe. Ba cheart d'údaráis inniúla údar a thabhairt le haon deonú ceadanna nó ceart slí faoina n-inniúlacht a dhiúltaíonn siad, bunaithe ar choinníollacha atá oibiachtúil, trédhearcach, neamh-idirdhealaitheach agus comhréireach. ***I gcásanna eisceachtúla, cuí-réasúnaithe, i gcás, ar chúiseanna nach bhfuil smacht acu orthu, nach bhfuil na hoibreoírí líonra in ann oibreacha a dhéanamh laistigh de thréimhse bailíochta an cheada a deonaíodh agus chun próiseas iarratais arís agus arís eile ar an obair chéanna a sheachaint, ba cheart go gceadódh na húdaráis inniúla bailíocht na gceadanna sin a fhadú arna iarraidh sin. Agus tréimhse an tsínidh á chinneadh, ba cheart go gcuirfeadh na húdaráis inniúla***

san áireamh imthosca gach cáis ar leith, an cineál oibreacha agus an t-am is gá chun na hoibreacha a chríochnú. Níor cheart go rachadh an tréimhse sínte thar uasmhéid na tréimhse a deonaíodh don chead tosaigh.

- (40) Chun moilleanna míchuí a sheachaint, **ba cheart** do na húdaráis inniúla iomláine na hiarrata ar chead a chinneadh laistigh de 15 lá ón iarraidh sin a fháil. ■ Ach amháin má iarrann an t-údarás inniúil

ar an iarratasóir aon fhaisnéis atá in easnamh a chur ar fáil laistigh den tréimhse sin, **ba cheart do dtosódh an sprioc-am dhá mhí. Ba** ■ cheart do na húdaráis inniúla **a bheith in ann aon fhaisnéis atá in easnamh a iarraidh tar éis don 15 lá dul in éag, tríd an bpointe faisnéise aonair ar choinníoll go n-urramaítear an sprioc-am dhá mhí chun cinneadh a dhéanamh maidir le ceadanna a dheonú maidir le himscaradh eilimintí de líonraí fíor-ardacmhainne nó saoráidí gaolmhara.** I gcás ina bhfuil gá le cearta slí, sa bhreis ar cheadanna, chun eilimintí de líonraí fíor-ardacmhainne a imscaradh, ba cheart do na húdaráis inniúla, de mhaolú ar Airteagal 43 de Threoir (AE) 2018/1972, na cearta slí sin a dheonú laistigh de **dhá** mhí ón iarraidh a fháil. Ba cheart leanúint de chearta slí eile nach bhfuil gá leo i gcomhar le ceadanna le haghaidh oibreacha sibhialta a dheonú laistigh de 6 mhí i gcomhréir le hAirteagal 43 de Threoir (AE) 2018/1972. Ba cheart an ceart chun cúitimh a bheith ag oibreoirí a ndéantar damáiste dóibh mar gheall ar mhoill a dhéanann údaráis inniúil le ceadanna nó cearta slí a dheonú laistigh de na sprioc-amanna is infheidhme.

- (41) *Chun eilimintí áirithe de líonraí fíor-ardacmhainne a dhíolmhú ón gceanglas maidir le ceadanna a leagtar amach ar leibhéal an Aontais agus gan dochar do dhíolúintí breise a d'fhéadfadh na Ballstáit a thabhairt isteach, ba cheart an chumhacht chun gníomhartha a ghlacadh i gcomhréir le hAirteagal 290 den Chonradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh a tharmligean chuig an gCoimisiún chun an Rialachán seo a fhorlíonadh trí liosta a ghlacadh ina leagtar amach na catagóirí íosta d'imscaradh eilimintí de líonraí fíor-ardacmhainne nó saoráidí gaolmhara nach bhfuil faoi réir aon nós imeachta um dheonú ceadanna. D'fhéadfadh na díolúintí ón nós imeachta um dheonú ceadanna uasghráduithe teicniúla ar oibreacha nó suiteálacha cothabhála atá ann cheana, oibreacha sibhialta ar mhionscála, amhail trinseáil, agus athnuachan ceadanna a chumhdach*

freisin. Tá sé tábhachtach, go háirithe, go rachadh an Coimisiún i mbun comhairliúcháin iomchuí le linn a chuid oibre ullmhúcháin, lena n-áirítear ar leibhéal na saineolaithe, agus go ndéanfaí na comhairliúcháin sin i gcomhréir leis na prionsabail a leagtar síos i gComhaontú Idirinstitiúideach an 13 Aibreán 2016 maidir le Reachtóireacht Níos Fearr. Go háirithe, chun rannpháirtíocht chomhionann in ullmhú na ngníomhartha tarmligthe a áirithiú, faigheann Parlaimint na hEorpa agus an Chomhairle na doiciméid uile ag an am céanna leis na saineolaithe sna Ballstáit, agus bíonn rochtain chórasach ag a gcuid saineolaithe ar chruinnithe ghrúpaí saineolaithe an Choimisiúin a bhíonn ag déileáil le hullmhú na ngníomhartha tarmligthe.

- (42) Chun a áirithiú go gcuirfear i gcrích na nósanna imeachta um cheadanna agus cearta slí den sórt sin a dheonú laistigh de sprioc-amanna réasúnta, mar is léir ó nuachóiriú áirithe agus ó dhea-chleachtais riaracháin ar an leibhéal náisiúnta, is gá prionsabail a tharraingt suas le haghaidh simpliú riaracháin. Ba cheart a áireamh leis sin, *inter alia*, an oibleagáid maidir le réamhúdarú a theorannú do chásanna ina bhfuil sí fíor-riachtanach agus formheas intuigthe ó na húdaráis inniúla a thabhairt isteach tar éis tréimhse áirithe ama. *Na Ballstáit nach ann do phrionsabal an fhormheasa intuigthe riaracháin sa chóras dlí náisiúnta, ba cheart dóibh a bheith in ann an formheas intuigthe a chur i bhfeidhm nó aon mhodh malartach a thabhairt isteach chun a áirithiú go gcomhlíonfaidh na húdaráis inniúla an sprioc-am chun ceadanna a dheonú nó a dhiúltú. Ina theannta sin, ba cheart do na Ballstáit a bheith in ann nós imeachta simplithe údarúcháin a choinneáil nó a thabhairt isteach do nósanna imeachta cumarsáide roimh ré a d'fhéadfadh a bheith ann faoin dlí náisiúnta, a bheadh infheidhme maidir le himscaradh aon ghné de líonraí fíor-ardacmhainne nó éascaithe gaolmhara.* Thairis sin, níor cheart na catagóirí imscartha atá díolmhaithe ó cheadanna faoi dhlí an Aontais a bheith faoi réir ceadanna faoin dlí náisiúnta a thuilleadh.
- (43) Chun imscaradh eilimintí de líonraí fíor-ardacmhainne a éascú, ba cheart aon táille a bhaineann le cead, seachas cearta slí, a theorannú do na costais riaracháin a bhaineann le próiseáil na hiarrata ar chead de réir na bprionsabal a bhunaítear in Airteagal 16 de Threoir (AE) 2018/1972 *agus ba cheart di na costais sin a thabhairt san áireamh.* I gcás cearta slí, *ba cheart d'údaráis inniúla na táillí a bhunú agus* ■ na forálacha a

bhunaítear in Airteagail 42 agus 43 de Threoir (AE) 2018/1972 *á gcur san áireamh acu. Ba cheart do na Ballstáit comhchuibhiú an bheartais réigiúnaigh agus áitiúil a chur chun cinn maidir leis na critéir chun táillí a shocrú do chearta slí ar thalamh poiblí agus dea-chleachtais a mhalartú idir údaráis inniúla.*

- (44) Chun na spriocanna a leagtar amach i gCinneadh (AE) 2022/2481 a bhaint amach, ní mór gach úsáideoir deiridh ag suíomhanna fosaithe a bheith cumhdaithe le líonra gigighiotáin go dtí críochphointe líonra faoi 2030, agus ní mór na limistéir uile a bhfuil daonra iontu a bheith cumhdaithe le líonraí ardluais gan sreang den chéad ghlúin eile ag a bhfuil feidhmíocht atá coibhéseach le 5G, ar a laghad faoi 2030, i gcomhréir le prionsabal na neodrachtá teicneolaíche. Ba cheart soláthar líonraí gigighiotáin go dtí an t-úsáideoir deiridh a éascú, go háirithe trí bhonneagar fisiceach laistigh den fhoirgneamh atá réidh don snáithín. Níl ach costas incriminteach teoranta ag baint le mionduchtanna a sholáthar agus foirgneamh á thógáil, agus d'fhéadfadh sé gur cuid mhór den chostas a bhaineann le líonra gigighiotáin a imscaradh é foirgnimh a fheistiú le bonneagar gigighiotáin. Dá bhrí sin, ba cheart gach foirgneamh nua agus gach foirgneamh a bhfuil athchóiriú ollmhór á dhéanamh air a fheistiú le bonneagar fisiceach agus sreangú snáithín laistigh den fhoirgneamh, rud a d'fhágfadh go bhféadfaí úsáideoirí deiridh a nascadh le luasanna gigighiotáin. Ina theannta sin, ba cheart foirgnimh il-áitribh nua agus foirgnimh il-áitribh a bhfuil athchóiriú ollmhór á dhéanamh orthu a fheistiú le pointe rochtana, a bheadh inrochtana do ghnóthas amháin nó níos mó a sholáthraíonn líonraí cumarsáide leictreonaí poiblí nó atá údaraithe iad a sholáthar. Thairis sin, ba cheart d'fhorbróirí tógála foráil a dhéanamh maidir le ductanna folmha lena gceanglófar gach aonad tithíochta leis an bpointe rochtana, a bheadh suite laistigh nó lasmuigh den fhoirgneamh il-áitribh. Le móroibreacha athchóirithe ar fhoirgnimh atá ann cheana ag suíomh an úsáideora deiridh chun feidhmíocht fuinnimh a fheabhsú (de bhun Threoir 2010/31/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle¹), tá deis ann na foirgnimh sin a fheistiú freisin le bonneagar fisiceach laistigh den fhoirgneamh atá réidh don snáithín, le sreangú snáithín laistigh den fhoirgneamh agus, i gcás foirgnimh il-áitribh, le pointe rochtana.

¹ Treoir 2010/31/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 19 Bealtaine 2010 maidir le feidhmíocht fuinnimh foirgneamh (IO L 153, 18.6.2010, lch. 13).

- (45) An fhéidearthacht atá ann foirgneamh a fheistiú le bonneagar fisiceach laistigh den fhoirgneamh atá réidh don snáithín, le pointe rochtana nó le sreangú snáithín laistigh den fhoirgneamh, féadfar a mheas go bhfuil sí díréireach i dtéarmaí costas, is é sin i gcás aonaid tithíochta aonair nua nó foirgnimh a bhfuil móroibreacha athchóirithe á ndéanamh orthu. D'fhéadfadh sé sin a bheith bunaithe ar fhorais oibiachtúla, amhail meastacháin chostais shaincheaptha, cúiseanna eacnamaíocha a bhaineann leis an suíomh, nó caomhnú na hoidhreachta uirbí nó cúiseanna comhshaoil (mar shampla, i gcás catagóirí sonracha séadchomharthaí).
- (46) Ba cheart go mbeadh ceannaitheoirí agus tionóntaí ionchasacha in ann foirgnimh a shainaithint atá feistithe le bonneagar fisiceach laistigh den fhoirgneamh atá réidh don snáithín, le pointe rochtana agus le sreangú snáithín laistigh den fhoirgneamh agus a bhfuil acmhainneacht shuntasach acu ó thaobh costais a shábháil dá bhrí sin. Ba cheart ullmhacht foirgneamh don snáithín a chur chun cinn freisin. Dá bhrí sin, ba cheart do na Ballstáit lipéad éigeantach 'réidh don snáithín' a fhorbairt d'fhoirgnimh atá feistithe leis an mbonneagar sin, le pointe rochtana agus le sreangú snáithín laistigh den fhoirgneamh i gcomhréir leis an Rialachán seo.
- (47) Gnóthais a sholáthraíonn líonraí cumarsáide leictreonaí poiblí lena n-imscartar líonraí gigighiotáin i limistéar sonracha, nó atá údaraithe na líonraí sin a sholáthar, d'fhéadfaidís barainneachtaí móra scála a bhaint amach dá bhféadfaidís a líonra a fhoirceannadh ag pointe rochtana an fhoirgnimh trí úsáid a bhaint as bonneagar fisiceach atá ann cheana agus tríd an limistéar lena mbaineann a athchóiriú. Ba cheart a bheith in ann é sin a dhéanamh gan beann ar spéis shainráite a bheith ag síntiúsóir sa tseirbhís an tráth sin agus ar choinníoll go n-íoslaghdaítear an tionchar ar mhaoin phríobháideach, **agus go n-urramaítear go hiomlán an ceart chun maoiné**. A luaithe a dhéantar an líonra a fhoirceannadh ag an bpointe rochtana, is féidir custaiméir breise a nascadh ar chostas i bhfad níos ísle, go háirithe trí rochtain ar pháis ingearach atá réidh don snáithín laistigh den fhoirgneamh, i gcás ina bhfuil sé ann cheana féin. Déantar an cuspóir seo a bhaint amach freisin nuair a bhíonn an foirgneamh é féin feistithe cheana le líonra gigighiotáin a soláthraítear rochtain air d'aon soláthraí líonraí cumarsáide poiblí, a bhfuil síntiúsóir gníomhach aige san fhoirgneamh, faoi théarmaí agus coinníollacha trédhearcacha, comhréireacha agus neamh-idirdhealaitheacha.

D'fhéadfadh sé sin a bheith i gceist go háirithe i gcás na mBallstát a rinne bearta faoi Airteagal 44 de Threoir (AE) 2018/1972.

- (48) Chun a áirithiú go mbeidh líonraí gigighiotáin ar fáil d'úsáideoirí deiridh, ba cheart foirgnimh nua agus foirgnimh a ndearnadh athchóiriú ollmhór orthu a fheistiú le bonneagar fisiceach laistigh den fhoirgneamh atá réidh don snáithín, le sreangú snáithín laistigh den fhoirgneamh agus, i gcás foirgnimh il-áitribh, le pointe rochtana. Ba cheart leibhéal solúbthachta a bheith ag na Ballstáit chun an méid sin a bhaint amach. Dá bhrí sin, ní fhéachtar leis an Rialachán seo le rialacha maidir le costais ghaolmhara a chomhchuibhiú, lena n-áirítear aisghabháil na gcostas a bhaineann le foirgnimh a fheistiú le bonneagar fisiceach laistigh den fhoirgneamh atá réidh don snáithín, sreangú snáithín laistigh den fhoirgneamh agus pointe rochtana.
- (49) I gcomhréir le prionsabal na coimhdeachta agus chun imthosca náisiúnta a chur san áireamh, ba cheart do na Ballstáit na caighdeáin nó na sonraíochtaí teicniúla is gá a ghlacadh chun foirgnimh nuathógtha nó foirgnimh a ndearnadh athchóiriú ollmhór orthu a fheistiú le bonneagar fisiceach laistigh den fhoirgneamh atá réidh don snáithín agus le sreangú snáithín laistigh den fhoirgneamh; agus chun foirgnimh il-áitribh nua nó foirgnimh il-áitribh a ndearnadh athchóiriú ollmhór orthu a fheistiú le pointe rochtana. Leis na caighdeáin nó na sonraíochtaí teicniúla sin, ba cheart an méid seo a leanas ar a laghad a leagan amach: sonraíochtaí maidir le pointe rochtana an fhoirgnimh; sonraíochtaí an chomhéadain snáithín; sonraíochtaí cábla; sonraíochtaí soicéid; sonraíochtaí maidir le píobáin nó micreadhuchtanna; sonraíochtaí teicniúla is gá chun trasnaíocht ar cháblú leictreach **agus snáithín** a chosc, agus an ga íosta lúibe. Ba cheart do na Ballstáit a chur de choinníoll ar eisiúint na gceadanna tógála go gcomhlíonfaidh an tionscadal ábhartha nua tógála nó móroibreacha athchóirithe dá n-éilítear cead tógála na caighdeáin agus na sonraíochtaí teicniúla atá bunaithe ar thuarascáil dheimhnithe tástála. Ba cheart do na Ballstáit scéimeanna deimhniúcháin a bhunú freisin chun a léiriú go bhfuil na caighdeáin nó na sonraíochtaí teicniúla á gcomhlíonadh agus chun cáiliú don lipéad 'réidh don snáithín'. Thairis sin, chun méadú ar rómhaorlathas a bhaineann leis an scéim deimhniúcháin a bhunaítear faoin Rialachán seo a sheachaint, ba cheart do na Ballstáit na ceanglais nós imeachta a chuirtear i bhfeidhm maidir le scéimeanna deimhniúcháin de bhun Threoir

2010/31/AE a chur san áireamh agus ba cheart dóibh féachaint an bhféadfaí an dá nós imeachta um iarraidh a sheoladh le chéile.

- (50) I bhfianaise na leasanna sóisialta a eascraíonn as r-chuimsiú agus na cúinsí eacnamaíochta ó thaobh imscaradh líonraí fíor-ardacmhainne á gcur san áireamh, más rud é nach bhfuil bonneagar éighníomhach ná bonneagar gníomhach ann cheana atá réidh don snáithín agus a fhreastalaíonn ar áitribh na n-úsáideoirí deiridh nó nach bhfuil roghanna eile ann chun líonraí fíor-ardacmhainne a sholáthar do shíntiúsóir, ba cheart an ceart a bheith ag aon soláthraí líonraí cumarsáide poiblí a líonra a fhoirceannadh ag áitreabh príobháideach ar a chostas féin, ar choinníoll go ndéanfar an tionchar ar mhaoín phríobháideach a íoslaghdú **agus go n-urramaítear go hiomlán an ceart chun maoinne**, mar shampla, más féidir, tríd an mbonneagar fisiceach atá san fhoirgneamh cheana a athúsáid nó trína áirithiú go ndéanfar na limistéir a ndéantar difear dóibh a athchóiriú go hiomlán.
- (51) Ba cheart iarrataí ar rochtain ar an mbonneagar fisiceach laistigh den fhoirgneamh a bheith faoi raon feidhme an Rialacháin seo, ach tá iarraidh ar rochtain ar shreangú snáithín le teacht faoi raon feidhme Threoir (AE) 2018/1972. Thairis sin, d'fhéadfaí rochtain ar bhonneagar fisiceach laistigh den fhoirgneamh a dhiúltú dá gcuirfí rochtain ar shreangú snáithín laistigh den fhoirgneamh ar fáil faoi théarmaí agus coinníollacha cothroma, réasúnta agus neamh-idirdhealaitheacha, lena n-áirítear ó thaobh praghais de.
- (52) Chun comhsheasmhacht na gcineálacha cur chuige a áirithiú, **agus na dálaí sonracha i ngach Ballstát á dtabhairt san áireamh, ba cheart don** Choimisiún, i ndlúthchomhar le BEREK, **faoi dháta chur i bhfeidhm an Rialacháin seo**, treoraíocht a thabhairt i dtaca leis na forálacha maidir le rochtain ar bhonneagar fisiceach laistigh den fhoirgneamh a chur i bhfeidhm, lena n-áirítear maidir le téarmaí agus coinníollacha na bhforálacha sin ach gan a bheith teoranta don mhéid sin. Ba cheart tuairimí na bpáirtithe leasmhara agus **go háirithe** na gcomhlachtaí náisiúnta um réiteach díospóidí a chur san áireamh go cuí agus an treoraíocht á hullmhú **chun a áirithiú nach gcuirfeadh treoir den sórt sin isteach ar phrionsabail sheanbhunaithe, go mbeadh sí i gcomhréir le rialacha nós imeachta na gcomhlachtaí náisiúnta um réiteach díospóidí agus nach mbeadh sí díobhálach do leathadh amach líonraí fíor-ardacmhainne breise. I bhfianaise an leibhéil solúbthachta a thugtar do na Ballstáit**

agus na forálacha sin á gcur i bhfeidhm, agus chun a bheith éifeachtúil, ba cheart leibhéal iomchuí gráinneachta a sholáthar leis an treoír ón gCoimisiún.

- (53) Chun nuachóiriú agus solúbthacht na nósanna imeachta riaracháin a chothú agus chun laghdú a chur ar an gcostas agus ar an am a chaitear ar na nósanna imeachta chun líonraí fíor-ardacmhainne a imscaradh, ba cheart seirbhísí pointí faisnéise aonair a dhéanamh go hiomlán ar líne. Chuige sin, ba cheart do phointí faisnéise aonair rochtain éasca a thabhairt ar na huirlisí digiteacha is gá, amhail tairseacha gréasáin, ardáin dhigiteacha, agus feidhmchláir dhigiteacha. Leis na huirlisí, ba cheart rochtain a thabhairt ar bhealach éifeachtúil ar an bhfaisnéis íosta maidir leis an mbonneagar fisiceach atá ann cheana agus oibreacha sibhialta atá beartaithe agus maidir leis an bhféidearthacht faisnéis a iarraidh. Leis na huirlisí digiteacha sin, ba cheart rochtain a thabhairt freisin ar na nósanna imeachta riaracháin leictreonacha um cheadanna agus cearta slí a dheonú agus ar fhaisnéis ghaolmhar maidir leis na coinníollacha agus na nósanna imeachta is infheidhme. I gcás ina mbunaítear níos mó ná pointe faisnéise aonair amháin i mBallstát, ba cheart rochtain éasca rianúil a bheith ar gach pointe faisnéise aonair, trí mheán leictreonach, trí phointe iontrála digiteach náisiúnta aonair. Ba cheart comhéadan coiteann úsáideora a bheith ag an bpointe iontrála sin lena n-áiritheofaí rochtain ar na pointí faisnéise aonair ar líne. Leis an bpointe iontrála digiteach náisiúnta aonair, ba cheart idirghníomhaíocht a éascú idir oibreoirí agus údaráis inniúla a dhéanann feidhmeanna na bpointí faisnéise aonair.
- (54) Ba cheart cead a bheith ag na Ballstáit brath ar uirlisí digiteacha, agus i gcás inar gá feabhas a chur ar na huirlisí sin, amhail tairseacha gréasáin, ardáin dhigiteacha, agus feidhmchláir dhigiteacha a d'fhéadfadh a bheith ar fáil cheana féin ar an leibhéal áitiúil, réigiúnach nó náisiúnta chun feidhmeanna an phointe faisnéise aonair a sholáthar ar choinníoll go gcomhlíonann siad na hoibleagáidí a leagtar amach sa Rialachán seo. Áirítear leis sin rochtain trí phointe iontrála digiteach náisiúnta aonair agus infhaighteacht na bhfeidhmiúlachtaí uile a leagtar amach sa Rialachán seo. Chun prionsabal na haonuaire maidir le híoslaghdú agus cruinneas sonraí a chomhlíonadh, ba cheart cead a bheith ag na Ballstáit níos mó ardáin nó feidhmchláir dhigiteacha a chomhtháthú lena dtacaítear leis na pointí faisnéise aonair, de réir mar is iomchuí. Mar shampla, d'fhéadfaí na hardáin nó na feidhmchláir dhigiteacha lena dtacaítear leis na pointí faisnéise aonair ar an mbonneagar fisiceach atá ann cheana a idirnascadh nó a

chomhtháthú go hiomlán nó go páirteach leis na hardáin nó na feidhmchláir a bhaineann le hoibreacha sibhialta atá beartaithe agus ceadanna a dheonú. ***Chun dúbailt a sheachaint agus chun comhtháthú gan uaim a áirithiú, ba cheart do na Ballstáit agus an pointe faisnéise aonair á dhearadh acu, measúnú cuimsitheach a dhéanamh ar uirlisí digiteacha atá ann cheana ar an leibhéal náisiúnta, réigiúnach agus áitiúil agus forbairt a dhéanamh ar na dea-cleachtais.***

- (55) Chun éifeachtacht na bpointí faisnéise aonair dá bhforáiltear faoin Rialachán seo a áirithiú, ba cheart do na Ballstáit acmhainní leordhóthanacha a áirithiú, chomh maith lena áirithiú go mbeidh faisnéis ábhartha ar fáil go héasca maidir le limistéar geografach sonracha. Ba cheart an leibhéal ceart mionsonraithe a bheith le sonrú san fhaisnéis chun éifeachtúlacht a uasmhéadú i bhfianaise na gcúraimí a shanntar, lena n-áirítear ag an gcadastar áitiúil. Ar an ábhar sin, d'fhéadfadh na Ballstáit machnamh a dhéanamh ar na sineirgí agus na barainneachtaí scála a d'fhéadfaí a dhéanamh leis na pointí teagmhála aonair de réir bhrí Airteagal 6 de Threoir 2006/123/CE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle¹ agus réitigh ríomhrialtais eile atá beartaithe nó atá ann cheana d'fhonn cur leis na struchtúir atá ann cheana agus na tairbhí is fearr is féidir a bhaint amach do na húsáideoirí. Ar an gcuma chéanna, ba cheart nasc a bheith idir an Pointe Rochtana Aonair Digiteach dá bhforáiltear i Rialachán (AE) 2018/1724 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle² agus na pointí faisnéise aonair.
- (56) Na costais a bhaineann leis an bpointe iontrála digiteach náisiúnta aonair, na pointí faisnéise aonair agus na huirlisí digiteacha a bhunú, nithe a bhfuil gá leo chun forálacha an Rialacháin seo a chomhlíonadh, d'fhéadfadh na costais sin a bheith incháilithe go hiomlán nó go páirteach le haghaidh tacaíocht airgeadais faoi chistí an Aontais, amhail Ciste Forbraíochta Réigiúnaí na hEorpa - cuspóir sonracha: Eoraip níos iomaíche agus níos cliste trí chlaochlú eacnamaíoch atá nuálach agus cliste agus nascacht réigiúnach

¹ Treoir 2006/123/CE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 12 Nollaig 2006 maidir le seirbhísí sa mhargadh inmheánach ([IO L 376, 27.12.2006, lch. 36](#)).

² Rialachán (AE) 2018/1724 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 2 Deireadh Fómhair 2018 maidir le pointe rochtana aonair digiteach a bhunú chun rochtain ar fhaisnéis, nósanna imeachta agus seirbhísí cúnamh agus réitigh fadhbanna a sholáthar agus lena leasaítear Rialachán (AE) Uimh. 1024/2012 ([IO L 295, 21.11.2018, lch. 1](#)).

TFC a chur chun cinn¹; an clár don Eoraip Dhigiteach² - cuspóir sonracha: imscaradh agus úsáid is fearr na n-acmhainneachtaí digiteacha agus na hidir-inoibritheachta agus an tSaoráid Téarnaimh agus Athléimneachta³ - colúin maidir leis an gclaochlú digiteach agus maidir le fás cliste, inbhuanaithe agus cuimsitheach, lena n-áirítear comhtháthú eacnamaíoch, poist, táirgiúlacht, iomaíochas, taighde, forbairt agus nuálaíocht, agus margadh inmheánach dea-fheidhmiúil ina bhfuil FBManna láidre, ar choinníoll go gcomhlíonann siad na cuspóirí agus na critéir incháilitheachta atá iontu.

- (57) I gcás easaontas faoi na téarmaí agus na coinníollacha teicniúla agus tráchtála le linn na caibidlíochta tráchtála maidir le rochtain ar bhonneagar fisiceach nó maidir le comhordú oibreacha sibhialta, ba cheart do gach páirtí a bheith in ann iarraidh ar chomhlacht náisiúnta um réiteach díospóidí réiteach a fhorchur ar na páirtithe ionas nach ndiúltófar an iarraidh a chomhlíonadh gan údar maith nó ionas nach bhforchuirfear coinníollacha míréasúnta. Agus praghsanna á gcinneadh maidir le rochtain a dheonú ar oibreacha sibhialta comhordaithe nó maidir le costais a chionroinnt le haghaidh oibreacha sibhialta comhordaithe, ba cheart don chomhlacht um réiteach díospóidí a áirithiú go mbeidh deis chothrom ag an soláthraí rochtana agus ag na hoibreoirí líonra a bhfuil oibreacha sibhialta á mbeartú acu a gcostais a aisghabháil, ar costais iad a thabhaítear chun rochtain ar a mbonneagar fisiceach a sholáthar nó chun na hoibreacha sibhialta atá beartaithe acu a chomhordú. Ba cheart a chur san áireamh leis sin an treoraíocht iomchuí ón gCoimisiún, aon choinníoll náisiúnta sonracha, aon struchtúr taraise a cuireadh ar bun agus aon leigheas a d'fhorchuir údarás rialála náisiúnta roimhe sin. Ba cheart don chomhlacht um réiteach díospóidí an tionchar a bheidh ag an rochtain a iarradh nó ag comhordú na n-oibreacha sibhialta atá beartaithe ar phlean gnó an tsoláthraí rochtana nó na n-oibreoirí líonra a bhfuil oibreacha sibhialta á mbeartú acu a chur san áireamh, lena n-áirítear na

¹ Airteagal 3(1)(a) de Rialachán (AE) 2021/1058 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 24 Meitheamh 2021 maidir le Ciste Forbraíochta Réigiúnaí na hEorpa agus an Ciste Comhtháthaithe (IO L 231, 30.6.2021, lch. 60)

² Rialachán (AE) 2021/694 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 29 Aibreán 2021 lena mbunaítear an Clár don Eoraip Dhigiteach agus lena n-aisghairtear Cinneadh (AE) 2015/2240 (IO L 166, 11.5.2021, lch. 1).

³ Airteagal 3 de Rialachán (AE) 2021/241 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 12 Feabhra 2021 lena mbunaítear an tSaoráid Téarnaimh agus Athléimneachta (IO L 57, 18.2.2021, lch. 17)

hinfheistíochtaí a rinne siad nó atá beartaithe acu, go háirithe infheistíochtaí sa bhonneagar fisiceach dá dtagraíonn an iarraidh.

- (58) Chun moilleanna ar imscaradh líonraí a sheachaint, ba cheart don chomhlacht náisiúnta um réiteach díospóidí an díospóid a réiteach go tráthúil agus, in aon chás, laistigh de 3 mhí ar a dhéanaí ón iarraidh a fháil ar an díospóid a réiteach i gcás díospóidí maidir le rochtain ar bhonneagar fisiceach atá ann cheana agus laistigh de mhí amháin i gcás ina mbaineann sí le trédhearcacht an bhonneagair fhisicigh, le comhordú na n-oibreacha sibhialta atá beartaithe agus le trédhearcacht na n-oibreacha sibhialta atá beartaithe. D'fhéadfadh sé nach mbeadh neart ag na comhlachtaí um réiteach díospóidí ar imthosca eisceachtúla lena dtugtar údar le moill ar réiteach díospóide, amhail easpa faisnéise nó doiciméadachta lena bhfuil gá chun cinneadh a dhéanamh, lena n-áirítear tuairimí na n-údarás inniúil eile nach mór dul i gcomhairle leo nó castacht ard an chomhaid. ***I gcásanna eisceachtúla cuí-réasúnaithe, ba cheart go bhféadfaí síneadh ama a chur leis na sprioc-amanna sin go ceann míosa ar a mhéad.***
- (59) I gcás ina dtiocfaidh díospóidí chun cinn maidir le rochtain ar an mbonneagar fisiceach, oibreacha sibhialta atá beartaithe nó faisnéis faoi na nithe sin chun líonraí fíor-ardacmhainne a imscaradh, ba cheart é a bheith de chumhacht ag an gcomhlacht um réiteach díospóidí na díospóidí sin a réiteach trí bhíthin cinneadh ceangailteach. In aon chás, ba cheart cinntí ó chomhlacht den sórt sin a bheith gan dochar don deis atá ag aon pháirtí an cás a tharchur chuig cúirt nó sásra idir-réitigh roimh ré nó sásra idir-réitigh comhthreomhar a ghabhann leis an réiteach foirmiúil díospóidí a dhéanamh, a d'fhéadfadh a bheith i bhfoirm idirghabhála nó i bhfoirm babhta breise malartuithe. ***Chun trédhearcacht agus intuarthacht a áirithiú agus chun forghníomhú agus muinín i sásraí um réiteach díospóidí a fheabhsú, ba cheart do chomhlachtaí náisiúnta um réiteach díospóidí a gcinntí a fhoilsiú ar bhealach trédhearcach agus soiléir tríd an bpointe aonair faisnéise, agus prionsabail na rúndachta agus na rún gnó á n-urramú acu.***
- (60) I gcomhréir le prionsabal na coimhdeachta, ba cheart an Rialachán seo a bheith gan dochar don deis atá ag na Ballstáit cúraimí rialála a shannadh do na húdaráis is oiriúnaí chun iad a chomhlíonadh i gcomhréir leis an gcóras bunreachtúil náisiúnta dáilte inniúlachtaí agus cumhachtaí agus i gcomhréir leis na ceanglais a leagtar amach sa Rialachán seo. Chun an t-ualach riaracháin a laghdú, ba cheart cead a bheith ag na

Ballstáit comhlacht atá ann cheana a cheapadh nó na comhlachtaí inniúla a ceapadh cheana a choinneáil ar bun de bhun Threoir 2014/61/AE. Ba cheart faisnéis faoi na cúraimí a leithdháiltear ar an gcomhlacht inniúil nó ar na comhlachtaí inniúla a fhoilsiú trí phointe faisnéise aonair agus ba cheart fógra a thabhairt don Choimisiún ina leith, mura bhfuil sé déanta cheana féin de bhun Threoir (AE) 2014/61/AE. An rogha atá ag na Ballstáit feidhmeanna an phointe faisnéise aonair a leithdháileadh ar níos mó ná comhlacht inniúil amháin, níor cheart don rogha sin dífeáil a dhéanamh dá gcumas na feidhmeanna sin a chomhlíonadh go héifeachtach.

- (61) Ba cheart don chomhlacht náisiúnta ainmnithe um réiteach díospóidí agus don chomhlacht inniúil a dhéanann feidhmeanna an phointe faisnéise aonair neamhchlaontacht, neamhspleáchas *polaitiúil de bhun Threoir (AE) 2018/1972* agus deighilt struchtúrach a áirithiú i leith na bpáirtithe lena mbaineann, agus a gcumhachtaí a fheidhmiú ar bhealach neamhchlaonta, trédhearcach agus tráthúil; agus ba cheart na hinniúlachtaí agus na hacmhainní cuí a bheith acu.
- (62) Ba cheart do na Ballstáit foráil a dhéanamh maidir le pionóis iomchuí, éifeachtacha, chomhréireacha agus athchomhairleacha i gcás nach gcomhlíontar an Rialachán seo nó cinneadh ceangailteach arna ghlacadh ag na comhlachtaí inniúla, lena n-áirítear cásanna ina ndéanann oibreoir líonra nó comhlacht earnála poiblí faisnéis mhíthreorach, earráideach nó neamhiomlán a sholáthar, go feasach nó de thoradh mórfhaillí, trí phointe faisnéise aonair.
- (63) Ós rud é nach féidir leis na Ballstáit cuspóirí an Rialacháin seo a ghnóthú go leordhóthanach, is é sin bonneagair fhisiceacha atá oiriúnach do líonraí fíor-ardacmhainne a imscaradh ar fud an Aontais, mar gheall ar chineálacha leanúnacha éagsúla cur chuige agus mar gheall ar thrasuíomh mall neamhéifeachtach Threoir 2014/61/AE, ach gur fearr, de bharr fhairsinge imscaradh na líonraí agus na hinfheistíochta is gá, iad a ghnóthú ar leibhéal an Aontais, féadfaidh an tAontas bearta a ghlacadh, i gcomhréir le prionsabal na coimhdeachta a leagtar amach in Airteagal 5 CAE. I gcomhréir le prionsabal na comhréireachta a leagtar amach san Airteagal sin, ní théann an Rialachán seo thar a bhfuil riachtanach chun na cuspóirí sin a ghnóthú.
- (64) Urramaítear leis an Rialachán seo na cearta bunúsacha agus na prionsabail a aithnítear i gCairt um Chearta Bunúsacha an Aontais Eorpaigh, agus is é is aidhm don Rialachán seo, go háirithe, a áirithiú go n-urramófar go hiomlán an ceart chun saoil phríobháidigh

agus cosaint na rún gnó, an tsaoirse chun gnó a dhéanamh, an ceart chun maoine agus an ceart chun leigheas éifeachtach a fháil. Ní mór an Rialachán seo a chur i bhfeidhm i gcomhréir leis na cearta agus na prionsabail sin.

- (65) Áirítear sa Rialachán seo forálacha lena gcumhdaítear na réimsí substainte uile a chumhdaítear le Treoir 2014/61/AE, agus ba cheart í a aisghairm dá bhrí sin.
- (66) Is é is aidhm do thréimhse 6 mhí idir **dátaí** theacht i bhfeidhm agus cur i bhfeidhm **an Rialacháin sin** dóthain ama a thabhairt do na Ballstáit chun a áirithiú nach bhfuil aon bhacainn ina reachtaíocht náisiúnta ar chur i bhfeidhm aonfhoirmeach agus éifeachtach an Rialacháin seo. Tá an tréimhse 6 mhí gan dochar do na rialacha sonracha sa Rialachán seo maidir le cur i bhfeidhm moillithe forálacha sonracha mar a shonraítear ann. Forálacha náisiúnta ina bhfuil forluí leis an Rialachán seo nó a thagann salach air, tá na Ballstáit chun na forálacha sin a tharraingt siar faoin tráth a thagann an Rialachán i bhfeidhm. A mhéid a bhaineann le reachtaíocht nua a ghlacadh le linn na tréimhse sin, fágann Airteagal 4(3) CAE go bhfuil dualgas an chomhair dhílis ar na Ballstáit gan beart a dhéanamh a bheadh ar neamhréir le rialacha dlíthiúla ionchasacha an Aontais,

TAR ÉIS AN RIALACHÁN SEO A GHLACADH:

Airteagal 1

Ábhar agus raon feidhme

1. Tá sé d'aidhm ag an Rialachán seo leathadh amach líonraí fíor-ardacmhainne a éascú agus a spreagadh trí úsáid chomhpháirteach an bhonneagair fhisicigh atá ann cheana a chur chun cinn agus trí imscaradh níos éifeachtúla bonneagair fhisicigh nua a chumasú sa chaoi go mbeifear in ann na líonraí sin a leathadh amach ar bhealach níos tapa agus ar chostas níos lú.
2. Má tá aon fhoráil sa Rialachán seo ag teacht salach ar fhoráil i dTreoir (AE) 2018/1972, **█** i dTreoir 2002/77/CE **nó i dTreoir (AE) 2022/2555**, beidh forlámhas ag an bhforáil ábhartha sna Treoracha sin.
3. Féadfaidh na Ballstáit bearta a choinneáil ar bun nó a thabhairt isteach i gcomhréir le dlí an Aontais ina bhfuil forálacha níos mionsonraithe, **a chomhlánaíonn nó a théann thar chearta agus oibleagáidí**, ná na forálacha a leagtar amach sa Rialachán seo i gcás ina gcuirtear chun cinn leo úsáid chomhpháirteach an bhonneagair fhisicigh atá ann

cheana nó i gcas ina gcumasaítear leo bonneagar fisiceach nua a imscaradh ar bhealach níos éifeachtúla.

4. ***De mhaolú*** ar mhír 3 den Airteagal seo, ní choinneoidh na Ballstáit ar bun ina ndlí náisiúnta ná ní thabharfaidh siad isteach ina ndlí náisiúnta forálacha nach bhfuil i gcomhréir leis na forálacha a leagtar síos in Airteagal 3(3) agus (6), Airteagal 4(4), Airteagal 5(2), ***dara fómhír*** agus (4), Airteagal 6(2), ***Airteagal 7(1)***, agus Airteagal 8(7) agus (8).

Airteagal 2

Sainmhínte

Chun críocha an Rialacháin seo, tá feidhm ag na sainmhínte i dTreoir (AE) 2018/1972.

Tá feidhm ag na sainmhínte seo a leanas freisin:

- (1) ciallaíonn ‘oibreoir líonra’:
- (a) oibreoir mar a shainmhínítear in Airteagal 2, pointe (29), de Threoir (AE) 2018/1972;
 - (b) gnóthas a sholáthraíonn bonneagar fisiceach a bhfuil sé d’aidhm aige na nithe seo a leanas a sholáthar:
 - (i) seirbhís táirgthe, iompair nó dáilte:
 - gáis;
 - leictreachais, lena n-áirítear soilsiú poiblí;
 - téimh;
 - uisce, lena n-áirítear diúscairt nó cóireáil fuíolluisce agus camrais, agus córais draenála;
 - (ii) seirbhísí iompair, lena n-áirítear iarnróid, bóithre, ***tolláin***, calafoirt agus aerfoirt;
- (1a) ***ciallaíonn ‘líonra fíor-ardacmhainne’ líonra fíor-ardacmhainne mar a shainmhínítear in Airteagal 2, pointe (2), de Threoir (AE) 2018/1972;***
- (2) ciallaíonn ‘bonneagar fisiceach’:

- (a) aon eilimint de líonra atá beartaithe chun eilimintí eile líonra a óstáil gan a bheith ina heilimint ghníomhach den líonra í féin, amhail píobáin, crainn, duchtanna, dúnphoill iniúchta, dúnphoill, caibinéid, suiteálacha aeróige, túir agus cuailí, chomh maith le foirgnimh nó bealaí isteach ar fhoirgnimh, **lena n-áirítear, díonta, codanna d'aghaidh foirgnimh** agus aon sócmhainn eile lena n-áirítear troscán sráide, amhail cuailí solais, comharthaí sráide, soilse tráchta, cláir fógraí, stadanna bus agus trambhealaí agus stáisiúin mheitreo;
- (b) i gcás nach cuid de líonra iad agus go bhfuil siad faoi úinéireacht nó faoi rialú comhlachtaí earnála poiblí: foirgnimh nó bealaí isteach ar fhoirgnimh, **lena n-áirítear, díonta, codanna d'aghaidh foirgnimh** agus aon sócmhainn eile lena n-áirítear troscán sráide, amhail cuailí solais, comharthaí sráide, soilse tráchta, cláir fógraí, stadanna bus agus trambhealaí agus stáisiúin mheitreo.

Cáblaí, lena n-áirítear snáithín optúil dorcha, chomh maith le heilimintí líonraí a úsáidtear chun uisce a sholáthar atá beartaithe lena thomhailt ag an duine, mar a shainmhínítear in Airteagal 2, pointe 1, de Threoir (AE) 2020/2184 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle¹, ní bonneagar fisiceach iad de réir bhrí an Rialacháin seo;

- (3) ciallaíonn ‘oibreacha sibhialta’ gach toradh oibreacha tógála nó innealtóireachta sibhialta, glactha ina iomláine, ar leor é ann féin chun feidhm eacnamaíoch nó theicniúil a chomhlíonadh agus a bhfuil eilimint amháin nó níos mó de bhonneagar fisiceach i gceist leis;
- (4) ciallaíonn ‘comhlacht earnála poiblí’ údarás Stáit, réigiúnach nó áitiúil, comhlacht a rialaítear leis an dlí poiblí nó comhlachas arna bhunú ag ceann amháin de na húdaráis sin nó roinnt acu, ■ ceann amháin de na comhlachtaí sin nó roinnt acu a rialaítear leis an dlí poiblí;
- (5) ciallaíonn ‘comhlachtaí a rialaítear leis an dlí poiblí’ comhlachtaí lena mbaineann na saintréithe seo a leanas uile:
 - (a) bunaíodh iad chun riachtanais ar mhaithe leis an leas ginearálta a chomhlíonadh go sonrach, riachtanais nach de chineál tionsclaíoch ná tráchtála iad;

¹ Treoir (AE) 2020/2184 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 16 Nollaig 2020 maidir le cáilíocht an uisce atá beartaithe lena thomhailt ag an duine (IO L 435, 23.12.2020, lch. 1).

- (b) tá pearsantacht dhlítheanach acu;
- (c) tá siad á maoiniú, go hiomlán nó den chuid is mó, ag údaráis stáit, réigiúnacha nó áitiúla nó ag comhlachtaí eile a rialaítear leis an dlí poiblí; nó tá siad faoi réir mhaoirseacht bainistíochta na n-údarás nó na gcomhlachtaí sin; nó tá bord riaracháin, bainistíochta nó maoirseachta acu, a gceapann údaráis stáit, réigiúnacha nó áitiúla nó comhlachtaí eile a rialaítear leis an dlí poiblí níos mó ná leath dá chomhaltáí;
- (6) ciallaíonn ‘bonneagar fisiceach laistigh den fhoirgneamh’ bonneagar fisiceach nó suiteálacha ag suíomh an úsáideora deiridh, lena n-áirítear eilimintí faoi chomhúinéireacht, a bhfuil sé d’aidhm acu líonraí rochtana le sreang agus/nó gan sreang a óstáil, i gcás ina bhfuil na líonraí rochtana sin in ann seirbhísí cumarsáide leictreonaí a sholáthar agus pointe rochtana an fhoirgnimh a nascadh le críochphointe an líonra;
- (7) ciallaíonn ‘sreangú snáithín laistigh den fhoirgneamh’ cáblaí snáthoptaice ag suíomh an úsáideora deiridh, lena n-áirítear eilimintí faoi chomhúinéireacht, a bhfuil sé d’aidhm acu seirbhísí cumarsáide leictreonaí a sholáthar agus pointe rochtana an fhoirgnimh a nascadh le críochphointe an líonra;
- (8) ciallaíonn ‘bonneagar fisiceach laistigh den fhoirgneamh atá réidh don snáithín’ bonneagar fisiceach laistigh den fhoirgneamh ina bhfuil sé beartaithe eilimintí snáthoptaice a óstáil;
- (9) ciallaíonn ‘móroibreacha athchóirithe’ oibreacha tógála nó innealtóireachta sibhialta ag suíomh an úsáideora deiridh lena gcuimsítear modhnuithe struchtúracha ar an mbonneagar fisiceach iomlán laistigh den fhoirgneamh nó ar chuid mhór den bhonneagar sin agus a bhfuil cead tógála de dhíth ina leith;
- (10) ciallaíonn ‘cead’ cinneadh nó sraith cinntí sainráite nó intuigthe arna nglacadh go comhuaineach nó i ndiaidh a chéile ag údarás inniúil amháin nó ag roinnt údaráis inniúla, cinntí a bhfuil gá leo chun go ndéanfaidh gnóthas oibreacha tógála nó innealtóireachta sibhialta is gá chun eilimintí de líonraí fíor-ardacmhainne a imscaradh;
- (11) ciallaíonn ‘pointe rochtana’ pointe fisiceach, suite laistigh nó lasmuigh den fhoirgneamh, ar a bhfuil rochtain ag gnóthas amháin nó níos mó ná sin a bhfuil líonraí

cumarsáide leictreonaí poiblí *á soláthar acu* nó *atá* údaraithe iad a sholáthar, ag a gcuirtear ar fáil nasc chuig an mbonneagar fisiceach laistigh den fhoirgneamh atá réidh don snáithín.

(11a) *ciallaíonn ‘cearta slí’ cearta dá dtagraítear in Airteagal 43(1) de Threoir (AE) 2018/1972.*

Airteagal 3

Rochtain ar bhonneagar fisiceach atá ann cheana

1. Comhlíonfaidh *oibreoirí líonra nó* comhlachtaí earnála poiblí a bhfuil bonneagar fisiceach ■ acu gach iarraidh réasúnta *i scríbhinn ó oibreoirí* ar rochtain ar an mbonneagar fisiceach sin faoi théarmaí agus coinníollacha cothroma agus réasúnta, lena n-áirítear ó thaobh praghais de, d’fhonn eilimintí de líonraí fíor-ardacmhainne nó de shaoráidí gaolmhara a imscaradh. Comhlíonfaidh comhlachtaí earnála poiblí a bhfuil bonneagar fisiceach faoi úinéireacht nó faoi rialú acu na hiarrataí réasúnta uile ar rochtain faoi théarmaí agus coinníollacha neamh-idirdhealaitheacha freisin. Sna hiarrataí i scríbhinn sin, sonrúfar eilimintí an bhonneagair fhisicigh a n-iarrtar rochtain orthu, lena n-áirítear creat ama sonrath.
- 1a. I gcás inar gá sin chun leanúnachas na seirbhíse cumarsáide leictreonaí a áirithiú, rachaidh úinéirí talún inar suiteáladh saoráidí gaolmhara d’fhonn eilimint de líonraí fíor-ardacmhainne a imscaradh, i mbun idirbheartaíochta le gnóthais a sholáthraíonn na saoráidí gaolmhara sin nó a atá údaraithe chun na saoráidí gaolmhara sin a sholáthar faoi théarmaí agus coinníollacha réasúnacha, agus i gcomhréir le dlí náisiúnta na gconarthaí, maidir leis an rochtain ar an talamh sin, lena n-áirítear praghas na rochtana sin.*
- 1b. Déanfaidh úinéirí foirgneamh príobháideach a úsáidtear go heisiach chun críocha tráchtála, nach bhfuil páirteach i líonra, freastal freisin ar iarrataí réasúnacha ar rochtain ar na foirgnimh sin, lena n-áirítear a ndíonta, d’fhonn eilimintí de líonraí fíor-ardacmhainne nó saoráidí gaolmhara a shuiteáil faoi théarmaí agus coinníollacha atá cothrom agus réasúnta, lena n-áirítear maidir le praghas na rochtana sin, i gcás:*
 - (a) nach bhfuil líonra fíor-ardacmhainne imscartha sa limistéar a bhfuil an t-*

iarratas ar rochtain déanta ina leith agus nach bhfuil aon phlean cruthaithe ann maidir le líonra den sórt sin a imscaradh laistigh de bhliain ón nóiméad a bhfuil iarratas ar rochtain déanta ag an oibreoir líonra;

- (b) nach bhfuil bonneagar fisiceach sa limistéar a bhfuil an t-iarratas ar rochtain déanta ina leith cheana, go bhfuil sé faoi úinéireacht nó faoi rialú oibreoirí líonra nó comhlachtaí earnála poiblí agus go bhfuil sé oiriúnach go teicniúil chun eilimintí de líonraí fíor-ardacmhainne a óstáil; nó*
- (c) nó ina gcruthaíonn an t-oibreoir iarrthach gur mhainnigh sé Státchabhair a fháil chun bonneagar fisiceach a imscaradh sa limistéar sin, nó comh-infheisteoir oiriúnach a aimsiú chun bonneagar fisiceach a imscaradh sa limistéar a bhfuil an t-iarratas ar rochtain déanta ina leith.*

Beidh an mhír seo gan dochar do cheart na mBallstát an oibleagáid chun freastal ar iarrataí réasúnacha ar rochtain ar bhonneagar fisiceach a leathnú d'fhoirgnimh nach bhfuil páirteach sa líonra.

2. Agus praghsanna á gcinneadh mar chuid de théarmaí agus coinníollacha cothroma agus réasúnta chun rochtain a dheonú, ***agus chun praghsanna iomarcacha a sheachaint***, cuirfidh oibreoirí líonra agus comhlachtaí earnála poiblí a bhfuil bonneagar fisiceach faoi úinéireacht nó faoi rialú acu an méid seo a leanas san áireamh:
 - (a) an gá lena áirithiú go bhfuil deis chothrom ag an soláthraí rochtana na costais a aisghabháil a thabhaíonn sé chun rochtain ar a bhonneagar fisiceach a sholáthar, agus na coinníollacha náisiúnta sonracha agus aon struchtúr taraife a cuireadh ar bun chun deis chothrom maidir le haisghabháil costas a sholáthar á gcur san áireamh; i gcás líonraí cumarsáide leictreonaí, cuirfear san áireamh freisin aon leigheas arna fhorchur ag údaráis rialála náisiúnta.*
 - (b) tionchar na rochtana a iarradh ar phlean gnó an tsoláthraí rochtana, lena n-áirítear infheistíochtaí sa bhonneagar fisiceach ar iarradh rochtain air, ***chomh maith leis an ngá a áirithiú go bhfaigheann an soláthraí rochtana toradh cothrom ar infheistíocht***, lena léirítear na dálaí úbhartha margaidh agus, go háirithe i gcás sholáthraithe na saoráidí gaolmhara, a samhlacha gnó éagsúla.*
 - (c) i gcás sonracha na rochtana ar bhonneagar fisiceach oibreoirí, inmharthanacht*

eacnamaíoch na n-infheistíochtaí sin bunaithe ar a bpróifíl riosca, aon sceideal ama

don toradh ar infheistíocht, aon tionchar a bheadh ag an rochtain ar iomaíocht

iartheachtach agus dá réir sin ar phraghsanna agus ar an toradh ar infheistíocht, aon

dímheas ar shócmhainní an líonra tráth na hiarrata ar rochtain, aon chás gnó atá mar

bhonn taca leis an infheistíocht tráth a dhéantar í, go háirithe sna bonneagair

fhisiceacha a úsáidtear chun nascacht a sholáthar, agus aon deis a tugadh don

iarrthóir ar rochtain roimhe seo chun comhinfeistíocht a dhéanamh in imscaradh an

bhonneagair fhisicigh, go háirithe de bhun Airteagal 76 de Threoir (AE) 2018/1972,

nó chun comh-imscaradh a dhéanamh in éineacht leis.

(ca) aon chostais bhreise chothabhála agus oiriúnaithe a eascraíonn as rochtain a sholáthar ar an mbonneagar ábhartha.

2a. Ní bheidh feidhm ag mír 2 maidir le saoráidí gaolmhara nuair a oibríonn siad mar shamhail mhórdhíola amháin lena dtugtar rochtain fhisiciúil do níos mó ná gnóthas óstach amháin a sholáthraíonn líonraí poiblí leictreonacha nó atá údaraithe líonraí poiblí leictreonacha a sholáthar, mura rud é go dtugann údaráis rialála náisiúnta údar cuí, ar bhonn anailíse margaidh, leis an ngá atá le leigheasanna margaidh a fhorchur.

3. Oibreoirí líonra agus comhlachtaí earnála poiblí a bhfuil bonneagar fisiceach faoi úinéireacht nó faoi rialú acu, féadfaidh siad rochtain ar bhonneagar fisiceach sonracha a dhiúltú ***bunaithe ar*** cheann amháin nó níos mó de na ***forais*** seo a leanas:
- (a) baineann easpa oiriúnacht theicniúil leis an mbonneagar fisiceach ar iarradh rochtain air chun aon eilimint de líonraí fíor-ardacmhainne dá dtagraítear i mír 2 a óstáil;
 - (b) tá easpa spáis ann chun eilimintí de líonraí fíor-ardacmhainne nó de shaoráidí gaolmhara dá dtagraítear i mír 2 a óstáil, lena n-áirítear tar éis an gá a bheidh ag an tsoláthraí rochtana amach anseo le spás a léirítear go leordhóthanach a chur san áireamh;
 - (c) cúiseanna inní maidir le sábháilteacht agus sláinte phoiblí a bheith ann;
 - (d) ábhair inní maidir le sláine agus slándáil aon líonra, go háirithe bonneagar náisiúnta criticiúil;
 - (e) an riosca go gcuirfí isteach go tromchúiseach ar na seirbhísí eile dá ndéanfaí seirbhísí cumarsáide leictreonaí atá beartaithe a sholáthar ar an mbonneagar fisiceach céanna; nó
 - (f) fáil a bheith ar mhodhanna inmharthana malartacha rochtana fisicí mórdhíola ar líonraí cumarsáide leictreonaí a sholáthraíonn an t-oibreoir líonra céanna agus atá oiriúnach chun líonraí fíor-ardacmhainne a sholáthar, ar choinníoll go gcuirfeadh an rochtain sin ar fáil faoi théarmaí agus coinníollacha cothroma agus réasúnta.
- (fa) fáil a bheith ar mhodhanna malartacha inmharthana rochtana fisiciúla ar líonraí cumarsáide leictreonaí oscailte neamh-idirdhealaitheacha, ar fíor an méid seo a leanas ina leith:***
- (i) go bhfuil siad lonnaithe i limistéir thuaithe nó iargúlta,***
 - (ii) go n-oibrítear ar bhonn mórdhíola amháin iad,***
 - (iii) go bhfuil siad faoi úinéireacht nó faoi rialú comhlachtaí earnála poiblí,***
agus

(iv) go bhfuil siad oiriúnach chun líonraí fíor-ardacmhainne a sholáthar, ar choinníoll go gcuirtear an rochtain sin ar fáil faoi théarmaí agus coinníollacha cothroma agus réasúnacha.

I gcás ina ndiúltófar rochtain a sholáthar, déanfaidh an t-oibreoir líonra nó an comhlacht earnála poiblí a bhfuil bonneagar fisiceach faoi úinéireacht nó faoi rialú aige na cúiseanna sonracha mionsonraithe leis an diúltú sin a chur in iúl, i scríbhinn, don iarrthóir ar rochtain laistigh de mhí amháin ón dáta a gheofar an iarraidh iomlán ar rochtain.

4. **Déanfaidh** na Ballstáit comhlacht a bhunú chun iarrataí ar rochtain ar bhonneagar fisiceach atá faoi úinéireacht nó faoi rialú comhlachtaí earnála poiblí a chomhordú, chun comhairle dhlíthiúil agus theicniúil a chur ar fáil trí théarmaí agus coinníollacha rochtana a chaibidliú, **lena n-áirítear maidir le rochtain ar thalamh**, agus chun soláthar faisnéise trí phointe faisnéise aonair dá dtagraítear in Airteagal 10 a éascú.
5. Bonneagar fisiceach atá faoi réir oibleagáidí rochtana arna bhforchur ag údaráis rialála náisiúnta de bhun Threoir (AE) 2018/1972 nó a eascraíonn as cur i bhfeidhm rialacha an Aontais maidir leis an stáitchabhair, ní bheidh sé faoi réir na n-oibleagáidí a leagtar amach i míreanna 2, 3 agus 4, a fhad a bheidh oibleagáidí rochtana den sórt sin i bhfeidhm.
6. Féadfaidh comhlachtaí earnála poiblí a bhfuil foirgnimh nó catagóirí áirithe foirgneamh faoi úinéireacht nó faoi rialú acu cinneadh gan míreanna 1, 2 agus 3 a chur i bhfeidhm maidir leis na foirgnimh nó na catagóirí foirgneamh sin ar chúiseanna a bhaineann le luach ailtireachta, stairiúil, reiligiúnach nó nádúrtha, nó ar chúiseanna a bhaineann le slándáil phoiblí, sábháilteacht agus sláinte. Sainaitheoidh na Ballstáit **agus údaráis réigiúnacha agus áitiúla** foirgnimh nó catagóirí foirgneamh den sórt sin ina gcíoch **ar bhonn** cúiseanna **cuí-réasúnaithe** comhréireacha. Foilseofar faisnéis faoi fhoirgnimh nó faoi chatagóirí foirgneamh den sórt sin trí phointe faisnéise aonair agus tabharfar fógra don Choimisiún fúthu.
7. Beidh sé de cheart ag oibreachaí rochtain ar a mbonneagar fisiceach a thairiscint chun líonraí a imscaradh, seachas líonraí cumarsáide leictreonaí nó saoráidí gaolmhara.
8. **D'ainneoin mhír 1b**, beidh an tAirteagal seo gan dochar do cheart úinéir an bhonneagair fhisicigh chun maoiné i gcásanna nach é an t-oibreoir líonra nó an

comhlacht earnála poiblí an t-úinéir, agus beidh sé gan dochar do cheart aon tríú páirtí eile chun maoinne, amhail úinéirí talún agus úinéirí maoinne príobháidí.

9. Tar éis don Choimisiún dul i gcomhairle le páirtithe leasmhara, leis na comhlachtaí náisiúnta um réiteach díospóidí agus le comhlachtaí nó gníomhaireachtaí inniúla eile de chuid an Aontais sna hearnálacha ábhartha de réir mar is iomchuí, **agus tar éis na prionsabail sheanbhunaithe agus na dálaí sonracha i ngach Ballstát a thabhairt san áireamh, déanfaidh sé**, i ndlúthchomhar le BEREC, treoraíocht a thabhairt maidir le cur i bhfeidhm an Airteagail seo **faoin ... [dáta chur i bhfeidhm an Rialacháin seo]**.

Airteagal 4

Trédhearcacht an bhonneagair fhisicigh

1. Chun rochtain a iarraidh ar bhonneagar fisiceach i gcomhréir le hAirteagal 3, beidh sé de cheart ag aon oibreoir rochtain a fháil, arna iarraidh sin, ar an bhfaisnéis íosta seo a leanas maidir leis an mbonneagar fisiceach atá ann cheana i bhformáid leictreonach trí phointe faisnéise aonair:
- (a) suíomh geothagartha agus bealach;
 - (b) cineál an bhonneagair agus an úsáid a bhaintear as faoi láthair;
 - (c) pointe teagmhála.

Beidh an fhaisnéis íosta sin ar fáil go pras, faoi théarmaí comhréireacha, neamh-idirdhealaitheacha agus trédhearcacha agus, in aon chás tráth nach déanaí ná 15 lá tar éis an iarraidh ar fhaisnéis a chur isteach.

Aon oibreoir a iarrfaidh rochtain ar fhaisnéis de bhun an Airteagail seo, sonródh sé an limistéar ina bhfuil sé beartaithe ag an oibreoir iarrthach eilimintí de líonraí fíor-ardacmhainne nó de shaoráidí gaolmhara a imscaradh.

Ní fhéadfar rochtain ar an bhfaisnéis íosta a theorannú, ach amháin i gcás inar gá, chun slándáil foirgneamh áirithe atá faoi úinéireacht nó faoi rialú comhlachtaí earnála poiblí, slándáil na líonraí agus a sláine, slándáil náisiúnta, sláinte nó sábháilteacht phoiblí a áirithiú, nó ar chúiseanna rúndachta nó rún oibriúcháin agus gnó.

- 1a. De bhreis ar an bhfaisnéis íosta dá dtagraítear i mír 1, an chéad fhomhír, féadfaidh na Ballstáit faisnéis a éileamh maidir le bonneagar fisiceach atá ann cheana amhail faisnéis faoi leibhéal áitiúcháin an bhonneagair fhisiciúil.**

2. Déanfaidh oibreoírí líonra, *lena n-áirítear oibreoírí líonraí cumarsáide leictreonáí* agus comhlachtaí earnála poiblí an fhaisnéis íosta dá dtagraítear i mír 1 *ar a laghad* a chur ar fáil, *agus, i gcás inarb infheidhme, mar fhaisnéis bhreise dá dtagraítear i mír 1a* tríd an bpointe faisnéise aonair agus i bhformáid leictreonach, faoin [DÁTA TEACHT I bhFEIDHM + 12 MHÍ]. Faoi na coinníollacha céanna, déanfaidh oibreoírí líonra agus comhlachtaí earnála poiblí aon nuashonrú ar an bhfaisnéis sin agus aon fhaisnéis íosta nua dá dtagraítear i mír 1 a chur ar fáil go pras.
- 2a. *De mhaolú ar mhír 2, féadfaidh Ballstát, i gcásanna cuí-réasúnaithe, síneadh a chur leis an sprioc-am dá dtagraítear sa mhír sin maidir le comhlachtaí sonracha earnála poiblí. Ní dheonófar aon shíneadh den sórt sin ach aon uair amháin agus ar feadh na tréimhse is giorra is féidir agus ní rachaidh sé thar thrí mhí. Agus síneadh á chur leis an sprioc-am, leagfaidh an Ballstát treochlár amach ina mbeidh sprioc-amanna dochta chun an fhaisnéis íosta dá dtagraítear i mír 1 a chur ar fáil tríd an bpointe faisnéise aonair agus i bhformáid leictreonach. Foilseofar na heisceachtaí sin agus na treochláir roimh ré tríd an bpointe faisnéise aonair.*
3. Comhlíonfaidh oibreoírí líonra agus comhlachtaí earnála poiblí iarrataí réasúnta ar shuirbhéanna ar an láthair ar eilimintí sonracha dá mbonneagar fisiceach arna iarraidh sin *i scríbhinn* go sonrach d'oibreoír. Sonrófar sna hiarrataí sin na heilimintí den bhonneagar fisiceach lena mbaineann d'fhonn eilimintí de líonraí fíor-ardacmhainne nó de shaoráidí gaolmhara a imscaradh. Maidir le suirbhéanna ar an láthair ar na heilimintí sonracha den bhonneagar fisiceach, deonófar na suirbhéanna sin faoi théarmaí comhréireacha, neamh-idirdhealaitheacha agus trédhearcacha laistigh de mhí amháin ón dáta a gheofar an iarraidh, faoi réir na dteorainneacha a leagtar amach i mír 1, an ceathrú fómhír.
4. Ní gá feidhm a bheith ag míreanna 1, 2 agus 3 maidir le bonneagar criticiúil náisiúnta mar a shainmhínítear faoin dlí náisiúnta.
- Ní bheidh feidhm ag míreanna 1, 2 agus 3:
- (a) i gcás bonneagar fisiceach nach bhfuil oiriúnach go teicniúil chun líonraí fíor-ardacmhainne nó saoráidí gaolmhara a imscaradh'; nó
 - (b) i gcásanna sonracha ina mbeadh an oibleagáid maidir le faisnéis a sholáthar faoi bhonneagar fisiceach áirithe atá ann cheana de bhun mhír 1, an chéad fómhír,

díríreach, ar bhonn measúnú mionsonraithe costais agus tairbhe arna dhéanamh ag na Ballstáit agus ■ comhairliúchán le páirtithe leasmhara.

Foilseofar aon *chatagóirí eisceachtúla* den sórt sin trí phointe faisnéise aonair agus tabharfar fógra don Choimisiún fúithi.

5. Déanfaidh oibreoírí a fhaigheann rochtain ar fhaisnéis de bhun an Airteagail seo bearta iomchuí chun a áirithiú go n-urramófar rúndacht, agus rúin oibriúcháin agus ghnó. ***Chuirge sin, geallfaidh siad i scríbhinn go gcoinneoidh siad an fhaisnéis faoi rún agus nach n-úsáidfidh siad í ach amháin chun a líonraí a imscaradh.***

Airteagal 5

Comhordú na n-oibreacha sibhialta

1. Beidh sé de cheart ag aon oibreoir líonra comhaontuithe a chaibidliú maidir le comhordú oibreacha sibhialta, lena n-áirítear comhaontuithe maidir le cionroinnt costas, le hoibreoírí d'fhonn eilimintí de líonraí fíor-ardacmhainne nó de shaoráidí gaolmhara a imscaradh.
2. Agus oibreacha sibhialta á ndéanamh nó á mbeartú ag aon oibreoir líonra nó ag aon ***comhlacht earnála poiblí*** go díreach nó go hindíreach, ar oibreacha sibhialta iad a mhaoinítear go hiomlán nó i bpáirt le cistí poiblí, ■ comhlíonfaidh sé aon iarraidh réasúnta i scríbhinn chun na hoibreacha sibhialta sin a chomhordú faoi théarmaí trédhearcacha agus neamh-idirdhealaitheacha, iarraidh arna déanamh ag oibreoírí d'fhonn eilimintí de líonraí fíor-ardacmhainne nó de shaoráidí gaolmhara a imscaradh.

Comhlíonfar iarrataí den sórt sin ar choinníoll go gcomhlíonfar na coinníollacha carnacha seo a leanas:

- (a) maidir leis an oibreoir líonra a raibh sé beartaithe aige na hoibreacha sibhialta atá i gceist a dhéanamh ar dtús, ní chuirtear aon chostas breise nach féidir a aisghabháil air, lena n-áirítear na costais sin arb iad moilleanna breise is cúis leo, gan dochar don fhéidearthacht teacht ar chomhaontú maidir leis na costais a chionroinnt idir na páirtithe lena mbaineann;
- (b) an t-oibreoir líonra a bhfuil sé beartaithe aige na hoibreacha sibhialta a dhéanamh ar dtús, beidh sé fós i gceannas ar chomhordú na n-oibreacha;

(c) déanfar an iarraidh ar chomhordú a chomhdú a luaithe is féidir agus, nuair atá gá le cead, 2 mhí ar a laghad sula gcuirfear an tionscadal deiridh faoi bhráid na n-údarás inniúil chun ceadanna a dheonú.

3. Maidir le hiarraidh chun oibreacha sibhialta a chomhordú a dhéanann gnóthas *a sholáthraíonn* líonraí cumarsáide leictreonaí poiblí nó *atá* údaraithe iad a sholáthar ar ghnóthas *a sholáthraíonn* líonraí cumarsáide leictreonaí poiblí nó *atá* údaraithe iad a sholáthar, féadfar a mheas *go bhfuil* an iarraidh sin míréasúnta i gcás ina gcomhlíontar *an* dá choinníoll seo a leanas:

(a) baineann an iarraidh le limistéar a bhí faoi réir ceachtar den dá rud seo a leanas:

(i) réamhaisnéis maidir le clúdach líonraí leathanbhanda, lena n-áirítear líonraí fíor-ardacmhainne de bhun Airteagal 22(1) de Threoir (AE) 2018/1972;

(ii) cuireadh chun a dhearbhu go bhfuil sé ar intinn aige líonraí fíor-ardacmhainne a imscaradh de bhun Airteagal 22(3) de Threoir (AE) 2018/1972;

(iii) comhairliúchán poiblí i dtaca le rialacha an Aontais maidir leis an stáitchabhair a chur i bhfeidhm;

(b) níor chuir an gnóthas iarrthach in iúl go raibh sé ar intinn aige líonraí fíor-ardacmhainne a imscaradh sa limistéar dá dtagraítear i bpointe (a) in aon cheann de na nósanna imeachta is déanaí as measc na nósanna imeachta a liostaítear sa phointe sin lena gcumhdaítear an tréimhse ina ndéantar an iarraidh ar chomhordú.

Maidir le hiarraidh maidir le hoibreacha sibhialta a chomhordú arna dhéanamh ag gnóthas a sholáthraíonn líonraí cumarsáide leictreonaí poiblí nó atá údaraithe iad a sholáthar do ghnóthas atá faoi úinéireacht nó faoi rialú comhlachtaí earnála poiblí agus a sholáthraíonn líonraí cumarsáide leictreonaí poiblí nó atá údaraithe iad a sholáthar, féadfar a mheas go bhfuil an iarraidh sin míréasúnta i gcás ina gcuireann na hoibreacha sibhialta le himscaradh líonra fíor-ardacmhainne rochtana oscailte neamh-idirdhealaitheach a chomhlíonann na critéir a leagtar amach in Airteagal 3(3), pointe (fa).

Má mheastar go bhfuil iarraidh ar chomhordú míréasúnta ar bhonn na chéad *fomhíre*,

déanfaidh oibreoírí a mhaoinítear go poiblí go hiomlán nó i bpáirt a sholáthraíonn nó líonraí cumarsáide leictreonaí poiblí nó atá údaraithe na líonraí sin a sholáthar agus a dhiúltaíonn oibreacha sibhialta a chomhordú, déanfaidh sé bonneagar fisiceach ag a bhfuil acmhainn leordhóthanach a imscaradh chun freastal ar riachtanais réasúnta a d'fhéadfadh a bheith ann amach anseo maidir le rochtain tríú páirtí.

4. Ní gá feidhm a bheith ag míreanna 2 agus 3 maidir le hoibreacha sibhialta atá teoranta ó thaobh raon feidhme de, amhail i dtéarmaí luacha, méide nó faid, nó i gcás bonneagar criticiúil náisiúnta. Sainaitheoidh na Ballstáit na cineálacha oibreacha sibhialta a mheastar a bheith teoranta ó thaobh raon feidhme de nó a bhaineann le bonneagar criticiúil náisiúnta *ar bhonn* cúiseanna *cúiréasúnaithe* comhréireacha. Foilseofar faisnéis faoi na cineálacha sin oibreacha sibhialta trí phointe faisnéise aonair agus tabharfar fógra don Choimisiún fúithi.
5. Tar éis don Choimisiún dul i gcomhairle le páirtithe leasmhara, leis na comhlachtaí náisiúnta um réiteach díospóidí agus le comhlachtaí nó gníomhaireachtaí inniúla eile de chuid an Aontais sna hearnálacha ábhartha de réir mar is iomchuí, *agus tar éis na prionsabail sheanbhunaithe agus na dálaí sonracha i ngach Ballstát a thabhairt san áireamh*, féadfaidh sé, i ndlúthchomhar le BEREC, treoraíocht a thabhairt maidir le cur i bhfeidhm an Airteagail seo.

Airteagal 6

Trédhearcacht na n-oibreacha sibhialta atá beartaithe

1. Chun comhaontuithe a chaibidlíú maidir le comhordú na n-oibreacha sibhialta dá dtagraítear in Airteagal 5, cuirfidh aon oibreoír líonra an fhaisnéis íosta seo a leanas ar fáil i bhformáid leictreonach trí phointe faisnéise aonair:
 - (a) suíomh geothagartha agus cineál na n-oibreacha;
 - (b) na heilimintí den líonra atá i gceist;
 - (c) an dáta a mheastar a thosóidh na hoibreacha agus a bhfad;
 - (d) an dáta a mheastar a chuirfear an tionscadal deiridh faoi bhráid na n-údarás inniúil chun ceadanna a dheonú, i gcás inarb infheidhme;
 - (e) pointe teagmhála.

Cuirfidh an t-oibreoír líonra an fhaisnéis dá dtagraítear sa chéad fhomhír ar fáil *roimh*

ré le haghaidh oibreacha sibhialta atá beartaithe a bhaineann lena bhonneagar fisiceach. Ní mór an méid sin a dhéanamh a luaithe a bheidh an fhaisnéis ar fáil don oibreoir líonra agus, in aon chás agus i gcás ina bhfuil cead beartaithe, tráth nach déanaí ná 3 mhí sula gcuirfear an iarraidh ar chead faoi bhráid na n-údarás inniúil den chéad uair.

Beidh sé de cheart ag oibreoírí rochtain a fháil ar an bhfaisnéis íosta dá dtagraítear sa chéad fhomhír i bhformáid leictreonach, *ar iarraidh réasúnaithe*, tríd an bpointe faisnéise aonair. San iarraidh ar rochtain ar fhaisnéis, sonrúfar an limistéar ina bhfuil sé beartaithe ag an oibreoir iarrthach eilimintí de líonraí fíor-ardacmhainne nó de shaoráidí gaolmhara a imscaradh. Laistigh de sheachtain amháin *ón* dáta a gheofar an iarraidh ar fhaisnéis, cuirfear an fhaisnéis a iarradh ar fáil faoi théarmaí comhréireacha, neamh-idirdhealaitheacha agus trédhearcacha. Ní fhéadfar rochtain ar an bhfaisnéis íosta a theorannú ach a mhéad is gá, chun slándáil na líonraí agus a sláine, slándáil náisiúnta, *slándáil an bhonneagair chriticiúil*, sláinte nó sábháilteacht phoiblí, rúndacht nó rúin oibriúcháin agus ghnó a áirithiú.

2. Ní gá feidhm a bheith ag mír 1 maidir le faisnéis faoi oibreacha sibhialta atá teoranta ó thaobh raon feidhme de, amhail i dtéarmaí luacha, méide nó faid, i gcás bonneagar criticiúil náisiúnta, nó ar chúiseanna slándála náisiúnta nó éigeandála. Sainithneoidh na Ballstáit, *ar bhonn* cúiseanna *cúí-réasúnaithe* comhréireacha, na hoibreacha sibhialta a mheasfaí a bheith teoranta ó thaobh raon feidhme de nó a bhainfeadh le bonneagar criticiúil náisiúnta, chomh maith leis na héigeandálaí nó na cúiseanna slándála náisiúnta a thabharfadh údar le gan a bheith faoi réir na hoibleagáide maidir le faisnéis a sholáthar. Foilseofar faisnéis faoi oibreacha sibhialta den sórt sin a eisiatar ó oibleagáidí trédhearcachta trí phointe faisnéise aonair agus tabharfar fógra don Choimisiún fúithi.

Airteagal 7

Nósanna imeachta um cheadanna a dheonú, lena n-áirítear cearta slí

1. Ní chuirfidh na húdaráis inniúla srian ná bac míchuí ar imscaradh aon eiliminte de líonraí fíor-ardacmhainne ná de shaoráidí gaolmhara agus ní dhéanfaidh siad aon eilimint d'imscaradh na líonraí nó na saoráidí sin níos neamhtharraingtí ó thaobh na heacnamaíochta de. Aon riail lena rialaítear na coinníollacha agus na nósanna imeachta is infheidhme um cheadanna a dheonú, lena n-áirítear cearta slí, ceadanna is gá chun

eilimintí de líonraí fíor-ardacmhainne nó de shaoráidí gaolmhara a imscaradh, áiríteoidh na Ballstáit go mbeidh sí comhsheasmhach, **agus, i gcás inarb infheidhme, comhchuibhithe** ar fud na críche náisiúnta.

2. Cuirfidh na húdaráis inniúla an fhaisnéis uile ar fáil i dtaca leis na coinníollacha agus na nósanna imeachta is infheidhme um cheadanna a dheonú, lena n-áirítear cearta slí, lena n-áirítear aon fhaisnéis maidir le díolúintí ó chuid de na ceadanna nó na cearta slí nó ó na ceadanna nó na cearta slí uile a cheanglaítear faoin dlí náisiúnta nó faoi dlí an Aontais **agus bealaí chun iarratais a chur isteach i bhformáid leictreonach agus faisnéis a fháil maidir le stádas an iarratais**, trí phointe faisnéise aonair i bhformáid leictreonach.
3. Beidh sé de cheart ag aon oibreoir iarratais ar **na ceadanna ar fad is gá** nó ar chearta slí a chur isteach, trí phointe faisnéise aonair i bhformáid leictreonach, agus faisnéis a fháil maidir le stádas an iarratais.
4. Laistigh de 15 lá oibre **ón dáta a fhaigheann** na húdaráis inniúla na hiarratais ar chead, lena n-áirítear cearta slí, déanfaidh siad na hiarratais a dhiúltú i gcás nár chuir an t-oibreoir céanna a rinne iarratas ar an gcead sin an fhaisnéis íosta ar fáil ina leith trí phointe faisnéise aonair, de bhun Airteagal 6(1), an chéad fhomhír.
5. Déanfaidh na húdaráis inniúla ceadanna, seachas cearta slí, a dheonú nó a dhiúltú laistigh de **dhá mhí ó dhul in éag an sprioc-ama a leagtar amach sa dara fhomhír nó laistigh den sprioc-am arna shocrú leis an dlí náisiúnta, cibé acu atá níos giorra.**

Cinnfidh na húdaráis inniúla iomláine an iarratais ar cheadanna nó ar chearta slí laistigh de 15 lá tar éis dóibh an t-iarratas a fháil. Mura n-iarrfaidh na húdaráis inniúla ar an iarratasóir aon fhaisnéis atá in easnamh a sholáthar laistigh den tréimhse sin, tosóidh an sprioc-am dhá mhí a leagtar amach sa chéad fhomhír ar an gcúigiú lá déag tar éis an t-iarratas a fháil.

Beidh an chéad fhomhír agus an dara **fomhír** gan dochar do sprioc-amanna nó d'oibleagáidí sonracha eile a leagtar síos chun an nós imeachta a dhéanamh mar is ceart, ar sprioc-amanna nó oibleagáidí iad is infheidhme maidir leis an nós imeachta um cheadanna a dheonú, lena n-áirítear imeachtaí achomhairc, i gcomhréir le dlí an Aontais nó leis an dlí náisiúnta **agus gan dochar do rialacha lena ndeonaítear don iarrthóir cearta breise nó a bhfuil sé mar aidhm leo an deonú ceadanna is tapúla is**

féidir a áirithiú.

I gcásanna eisceachtúla agus cuí-réasúnaithe, agus ar chúiseanna a thiteann laistigh de na cinn a leag an Ballstáit amach roimh ré, féadfaidh an t-údarás inniúil síneadh nach faide ná trí mhí a chur leis an sprioc-am dhá mhí dá dtagraítear sa chéad fhomhír agus i mír 6. Leagfaidh na Ballstáit amach na cúiseanna lena dtugtar údar le síneadh den sórt sin, foilseoidh siad roimh ré iad trí phointí faisnéise aonair agus tabharfaidh siad fógra don Choimisiún fúthu.

Beidh bonn cirt *cuí-réasúnaithe* le gach diúltú ceada nó cirt slí, de réir critéir oibiachtúla, thrédhearcacha, neamh-idirdhealaitheacha agus chomhréireacha.

6. De mhaolú ar Airteagal 43(1), pointe (a) de Threoir (AE) 2018/1972, i gcás ina bhfuil gá le cearta slí os cionn maoin phoiblí nó phríobháideach nó faoina bun chun eilimintí de líonraí fíor-ardacmhainne nó de shaoráidí gaolmhara a imscaradh de bhreis ar cheadanna, deonóidh *nó diúltóidh* na húdaráis inniúla na cearta slí sin laistigh de *dhá mhí nó an sprioc-am arna shocrú leis an dlí náisiúnta, cibé acu atá níos giorra*, ón dáta a gheofar an t-iarratas.
7. Mura bhfaighfear freagra ón údarás inniúil laistigh den sprioc-am *dhá mhí* dá dtagraítear i mír 5, an chéad fhomhír, agus mura gcuirfear síneadh leis an sprioc-am sin de bhun mhír 5, an ceathrú fhomhír, measfar gur deonaíodh an cead, *seachas i gcásanna nach ann do phrionsabal an fhormheasa intuigthe riaracháin sa chóras dlí náisiúnta*. Beidh feidhm aige sin freisin i gcás na gceart slí dá dtagraítear i mír 6. *Arna iarraidh sin, beidh an t-oibreoir nó aon duine dlítheanach ag a bhfuil stádas páirtí sa nós imeachta riaracháin i dteideal deimhniú i scríbhinn a fháil gur deonaíodh an cead.*

Beidh an tAirteagal seo gan dochar don fhéidearthacht atá ag na Ballstáit dreasachtaí breise a thabhairt isteach d'údaráis inniúla chun dlús a chur leis an nós imeachta um cheadanna a dheonú.

- 7a. *Ní dhéanfaidh na húdaráis inniúla an cead a athnuachan a deonaíodh d'oibreoir le haghaidh oibreacha sibhialta a raibh gá leo chun eilimintí de líonraí fíor-ardacmhainne nó saoráidí gaolmhara a imscaradh ach amháin i gcásanna ina bhfuil cúiseanna a bhfuil údar oibiachtúil leo, nach bhféadfadh an obair a thosú nó a thabhairt chun críche roimh dhul in éag bailíocht an cheada. Déanfar an*

athnuachan ar an gcead arna iarraidh sin don oibreoir tríd an bpointe faisnéise aonair agus ní bheidh gá le nósanna imeachta breise. Déanfaidh na húdaráis inniúla an cead a athnuachan go ceann tréimhse nach faide ná tréimhse bhailíochta an cheada bhunaidh.

- 7b. *Maidir le hoibreacha sibhialta nach bhfuil iontu ach oibreacha deisithe agus cothabhála nó uasghráduithe ar shuiteálacha atá ann cheana, ní bheidh siad faoi réir aon nós imeachta deonaithe ceadanna ar choinníoll nach n-éilíonn siad ach mion-idirghabháil i gcomparáid leis na hoibreacha sibhialta tosaigh ar deonaíodh an cead ina leith. Sonrófar sna gníomhartha tarmligthe dá dtagraítear i mír 8 na catagóirí imscartha nach bhfuil faoi réir nós imeachta um cheadanna a dheonú chun críche na míre seo.*
8. *Faoin ... [6 mhí tar éis dháta theacht i bhfeidhm an Rialacháin seo], déanfaidh an Coimisiún, tar éis dó dul i gcomhairle leis na geallsealbhóirí ábhartha, gníomhartha tarmligthe a ghlacadh i gcomhréir le hAirteagal 13, lena bhforlíontar an Rialachán seo trí liosta íosta de chatagóirí imscartha eilimintí de líonraí fíor-ardacmhainne nó de shaoráidí gaolmhara nach mbeidh faoi réir aon nós imeachta um cheadanna a dheonú de réir bhrí an Airteagail seo, lena n-áirítear mír 7b, a shonrú, gan dochar do cheart na mBallstát catagóirí eile imscartha eilimintí de líonraí fíor-ardacmhainne nó saoráidí gaolmhara a dhíolmhú ó dheonú ceadanna.*
9. Ní chuirfidh údaráis inniúla imscaradh na n-eilimintí dá dtagraítear i mír 8 faoi réir aon chead pleanála baile aonair ná faoi réir réamhcheadanna aonair eile. De mhaolú air sin, féadfaidh na húdaráis inniúla ceadanna a éileamh *freisin* chun eilimintí de líonraí fíor-ardacmhainne nó de shaoráidí gaolmhara a imscaradh ar fhoirgnimh nó ar láithreáin a bhfuil luach ailtireachta, stairiúil, reiligiúnach nó nádúrtha ag baint leo, *a bhfuil stádas speisialta acu* a chosnaítear i gcomhréir leis an dlí náisiúnta, rialacháin *réigiúnacha nó áitiúla* nó i gcás inar gá ar chúiseanna *sláinte poiblí agus sábháilteachta poiblí nó ar chúiseanna a bhaineann le slándáil náisiúnta.*
10. Ceadanna, seachas cearta slí, a bhfuil gá leo chun eilimintí de líonraí fíor-ardacmhainne nó de shaoráidí gaolmhara a imscaradh, ní bheidh siad faoi réir aon táille ná aon mhuirear a théann thar chostais riaracháin dá bhforáiltear, *mutatis mutandis*, in Airteagal 16 de Threoir (AE) 2018/1972.

11. Aon oibreoir a ndearnadh damáiste dó de thoradh neamhchomhlíonadh na spriocamanna is infheidhme faoi mhíreanna 5 agus 6, gheobhaidh sé cúiteamh as an damáiste a rinneadh dó, i gcomhréir leis an dlí náisiúnta.
- 11a. Déanfaidh an Coimisiún faireachán ar chur chun feidhme an Airteagail seo sna Ballstáit. Chuige sin, cuirfidh na Ballstáit tuarascáil bhliantúil chuig an gCoimisiún maidir le stádas a gcur chun feidhme agus maidir le cé acu ar comhlíonadh na coinníollacha a liostaítear ann nó nár comhlíonadh.**
- 11b. Beidh feidhm ag an nós imeachta a bhunaítear san Airteagal seo gan dochar d’Airteagal 57 de Threoir (AE) 2018/1972.**
- 11c. Ainmneoidh na Ballstáit comhlacht aonair a bheidh freagrach as na nósanna imeachta a bhaineann le ceadanna a dheonú a chomhordú.**

Airteagal 8

Bonneagar fisiceach laistigh den fhoirgneamh agus sreangú snáithín

1. Gach foirgneamh ag suíomh an úsáideora deiridh, lena n-áirítear eilimintí faoi chomhúinéireacht, atá nuathógtha nó a bhfuil móroibreacha athchóirithe á ndéanamh orthu, ar cuireadh iarratais ar cheadanna tógála isteach ina leith tar éis [TEACHT I bhFEIDHM + 12 MHÍ], déanfar iad a fheistiú le bonneagar fisiceach laistigh den fhoirgneamh atá réidh don snáithín go dtí críochphointí an líonra agus le sreangú snáithín laistigh den fhoirgneamh.
2. Gach foirgneamh il-áitribh nuathógtha nó a bhfuil móroibreacha athchóirithe á ndéanamh air, a bhfuil iarratais ar cheadanna tógála curtha isteach ina leith tar éis [TEACHT I bhFEIDHM + 12 MHÍ], déanfar iad a fheistiú le pointe rochtana.
3. Faoin [TEACHT I bhFEIDHM + 12 MHÍ], déanfar gach foirgneamh ag suíomh an úsáideora deiridh, lena n-áirítear eilimintí de na foirgnimh sin atá faoi chomhúinéireacht nó a bhfuil móroibreacha athchóirithe á ndéanamh orthu mar a shainmhínítear in Airteagal 2, pointe 10 de Threoir 2010/31/AE, déanfar iad a fheistiú le bonneagar fisiceach laistigh den fhoirgneamh atá réidh don snáithín, go dtí críochphointí an líonra, chomh maith le sreangú snáithín laistigh den fhoirgneamh. Déanfar gach foirgneamh il-áitribh a bhfuil móroibreacha athchóirithe á ndéanamh air mar a shainmhínítear in Airteagal 2, pointe 10 de Threoir 2010/31/AE a fheistiú le pointe rochtana freisin.

4. Glacfaidh na Ballstáit, *i gcomhar le hoibreoírí agus ar bhonn dea-chleachtas tionscail* na caighdeáin ábhartha nó na sonraíochtaí teicniúla is gá chun míreanna 1, 2 agus 3 a chur chun feidhme roimh [TEACHT I bhFEIDHM + 9 *MÍ*]. Leis na caighdeáin nó na sonraíochtaí teicniúla sin, *beifear in ann gnáthghníomhaíochtaí cothabhála a dhéanamh go héasca do shreangú snáithíneacha aonair arna n-úsáid ag gach oibreoír chun seirbhísí líonra fíor-ardacmhainne a sholáthar agus* leagfar amach an méid seo a leanas ar a laghad:
- (a) sonraíochtaí maidir le pointe rochtana an fhoirgnimh agus sonraíochtaí an chomhéadain snáithín;
 - (b) sonraíochtaí cábla;
 - (c) sonraíochtaí soicéid;
 - (d) sonraíochtaí píobán nó micreadhuchtanna;
 - (e) sonraíochtaí teicniúla is gá chun trasnaíocht ar cháblú leictreach a chosc;
 - (f) an ga íosta lúibe.
5. Beidh foirgnimh atá feistithe i gcomhréir leis an Airteagal seo incháilithe chun lipéad ‘réidh don snáithín’ a fháil.
6. Bunóidh na Ballstáit scéimeanna deimhniúcháin chun a léiriú go bhfuil na caighdeáin nó na sonraíochtaí teicniúla dá dtagraítear i mír 4 á gcomhlíonadh agus chun cáiliú don lipéad ‘réidh don snáithín’ dá bhforáiltear i mír 5 roimh [TEACHT I bhFEIDHM + 12 mhí]. Cuirfidh na Ballstáit de choinníoll ar eisiúint na gceadanna tógála dá dtagraítear i míreanna 1 agus 2 é go gcomhlíonfar na caighdeáin agus na sonraíochtaí teicniúla dá dtagraítear sa mhír seo ar bhonn tuarascáil dheimhnithe tástála.
7. Ní bheidh feidhm ag míreanna 1, 2 agus 3 maidir le catagóirí áirithe foirgneamh, go háirithe foirgnimh aon-áitribh, i gcás ina mbeidh comhlíonadh na míreanna sin díréireach, go háirithe i dtéarmaí costas ar úinéirí aonair nó ar chomhúinéirí bunaithe *ar bhonn* gnéithe oibiachtúla. *Saináithneoidh na Ballstáit catagóirí foirgneamh den sórt sin bunaithe ar bhonn cúiseanna cuí-réasúnaithe comhréireacha.*
8. Ní gá feidhm a bheith ag míreanna 1, 2 agus 3 maidir le cineálacha áirithe foirgneamh, amhail catagóirí sonracha séadchomharthaí, foirgneamh stairiúil, foirgneamh míleata agus foirgneamh a úsáidtear chun críocha slándála náisiúnta, mar a shainmhínítear sa

dlí náisiúnta. Sainaitheoidh na Ballstáit catagóirí foirgneamh den sórt sin *ar bhonn* cúiseanna *cúl-réasúnaithe* comhréireacha. Foilseofar faisnéis faoi chatagóirí foirgneamh den sórt sin trí phointe faisnéise aonair agus tabharfar fógra don Choimisiún fúithi.

Airteagal 9

Rochtain ar bhonneagar fisiceach laistigh den fhoirgneamh atá ann cheana

1. Faoi réir mhír 3, an chéad fhomhír, *agus gan dochar do chearta maoinne*, beidh sé de cheart ag aon soláthraí líonraí cumarsáide leictreonaí poiblí a líonra a leathadh amach ar a chostas féin go dtí an pointe rochtana.
2. Faoi réir mhír 3, beidh sé de cheart ag aon soláthraí líonraí cumarsáide leictreonaí poiblí rochtain a fháil ar aon bhonneagar fisiceach laistigh den fhoirgneamh atá ann cheana d'fhonn eilimintí de líonraí fíor-ardacmhainne a imscaradh má tá macasamhlú dodhéanta ó thaobh na teicniúlachta de nó neamhéifeachtúil go heacnamaíoch .
3. Aon sealbhóir ar cheart chun an pointe rochtana agus an bonneagar fisiceach laistigh den fhoirgneamh a úsáid, comhlíonfaidh sé na hiarrataí réasúnta *i scríbhinn* uile ar rochtain ar an bpointe rochtana agus ar an mbonneagar fisiceach laistigh den fhoirgneamh ó sholáthraithe líonraí cumarsáide leictreonaí poiblí faoi théarmaí agus coinníollacha cothroma agus neamh-idirdhealaitheacha, lena n-áirítear ó thaobh praghais de, i gcás inarb iomchuí.

Aon sealbhóir ar cheart chun an pointe rochtana nó an bonneagar fisiceach laistigh den fhoirgneamh a úsáid, féadfaidh sé rochtain a dhiúltú i gcás ina dtugtar rochtain ar shreangú snáithín laistigh den fhoirgneamh de bhun oibleagáidí a fhorchuirtear faoi Threoir (AE) 2018/1972, faoi Theideal II, Caibidlí II go IV, nó i gcás ina gcuirtear rochtain ar fáil faoi théarmaí agus coinníollacha réasúnta agus neamh-idirdhealaitheacha, lena n-áirítear ó thaobh praghais de.

4. Mura mbeidh bonneagar fisiceach laistigh den fhoirgneamh atá réidh don snáithín ar fáil, beidh an ceart ag gach soláthraí líonraí cumarsáide leictreonaí poiblí a líonra a fhoirceannadh in áitreabh an síntiúsóra, faoi réir chomhaontú an síntiúsóra, ar choinníoll go *n-urramaíonn* sé *cearta* maoinne príobháidí tríú páirtithe.
5. Beidh an tAirteagal seo gan dochar do cheart úinéir an phointe rochtana nó an bhonneagair fhisicigh laistigh den fhoirgneamh chun maoinne i gcás nach é an sealbhóir

ar cheart chun an bonneagar nó an pointe rochtana a úsáid úinéir an bhonneagair nó an phointe rochtana sin, agus beidh sé gan dochar do cheart aon tríú páirtí eile chun maoinne, amhail úinéirí talún agus úinéirí foirgneamh.

- 5a. *Beidh an tAirteagal seo gan dochar do cheart na mBallstát bearta atá lasmuigh de raon feidhme an Rialacháin seo a choimeád ar bun nó a thabhairt isteach, amhail oibleagáidí rochtana le haghaidh cáblaí laistigh d'fhoirgneamh, ar choinníoll go bhfuil na bearta sin i gcomhréir le cuspóir an Rialacháin seo.*
6. Tar éis don Choimisiún dul i gcomhairle le páirtithe leasmhara, leis na comhlachtaí náisiúnta um réiteach díospóidí agus le comhlachtaí nó gníomhaireachtaí inniúla eile de chuid an Aontais sna hearnálacha ábhartha de réir mar is iomchuí, **agus tar éis na prionsabail sheanbhunaithe agus na dálaí sonracha i ngach Ballstát a thabhairt san áireamh**, féadfaidh sé, i ndlúthchomhar le BEREC, treoraíocht a thabhairt maidir le cur i bhfeidhm an Airteagail seo.

Airteagal 10

Pointí faisnéise aonair a dhigitiú

1. Le pointí faisnéise aonair, cuirfear uirlisí digiteacha iomchuí ar fáil, amhail i bhfoirm tairseacha gréasáin, ardáin dhigiteacha nó feidhmchláir dhigiteacha, chun gur féidir na cearta uile a fheidhmiú ar líne agus na hoibleagáidí uile a leagtar amach sa Rialachán seo a chomhlíonadh.
2. Féadfaidh na Ballstáit roinnt uirlisí digiteacha **atá ann cheana nó nuafhorbartha** lena dtacaítear leis na pointí faisnéise aonair dá dtagraítear i mír 1 a idirascadh nó a chomhtháthú go hiomlán nó go páirteach, de réir mar is iomchuí. **Chuipe sin, déanfaidh na Ballstáit measúnú chun na huirlisí digiteacha ábhartha atá ann cheana a shainaitheint chun dúbailt a sheachaint.**
3. Leagfaidh na Ballstáit amach pointe iontrála digiteach náisiúnta aonair, ina mbeidh comhéadan coiteann úsáideora lena n-áiritheofar rochtain rianúil ar na pointí faisnéise aonair digitithe.
- 3a. *Áiritheoidh na Ballstáit acmhainní leordhóthanacha teicniúla, airgeadais agus daonna chun tacú le pointí faisnéise aonair a leathadh amach agus a dhigitiú. An costas a bhaineann leis an bpointe iontrála digiteach náisiúnta aonair, na pointí faisnéise aonair agus na huirlisí digiteacha lena mbaineann a bhunú, uirlisí a bhfuil*

gá leo chun Airteagal 4, Airteagal 6 agus Airteagal 7 a chomhlíonadh, d'fhéadfadh an costas sin a bheith incháilithe go hiomlán nó go páirteach le haghaidh tacaíocht airgeadais faoi chistí an Aontais.

Airteagal 11

Díospóidí a réiteach

1. Gan dochar don fhéidearthacht an cás a tharchur chuig cúirt, beidh aon pháirtí i dteideal díospóid a d'fhéadfadh teacht chun cinn a tharchur chuig an gcomhlacht náisiúnta inniúil um réiteach díospóidí arna bhunú de bhun Airteagal 12:
 - (a) i gcás ina ndiúltófar rochtain ar an mbonneagar atá ann cheana nó nach dtiocfar ar chomhaontú maidir le téarmaí agus coinníollacha sonracha, lena n-áirítear ó thaobh praghais de, laistigh de mhí amháin ón dáta a gheofar an iarraidh ar rochtain faoi Airteagal 3;
 - (b) maidir leis na cearta agus na hoibleagáidí a leagtar amach in Airteagail 4 agus 6, lena n-áirítear i gcás nach soláthrófar an fhaisnéis a iarrfar laistigh de 15 lá tar éis chur isteach na hiarrata faoi Airteagal 4, agus laistigh de sheachtain amháin tar éis chur isteach na hiarrata faoi Airteagal 6;
 - (ba) i gcás nach dtiocfar ar chomhaontú maidir le téarmaí agus coinníollacha sonracha, lena n-áirítear praghas, laistigh d'aon mhí amháin ón dáta a bhfuarthas an iarraidh ar rochtain ar thalamh, arna dhéanamh ag gnóthas a sholáthraíonn nó atá údaraíthe chun saoráidí gaolmhara a sholáthar faoi Airteagal 3(1a);***
 - (c) i gcás nach dtiocfar ar chomhaontú maidir le comhordú oibreacha sibhialta de bhun Airteagal 5(2) laistigh de mhí amháin ón dáta a gheofar an iarraidh fhoirmiúil ar oibreacha sibhialta a chomhordú; nó
 - (d) i gcás nach dtiocfar ar chomhaontú maidir le rochtain ar bhonneagar fisiceach laistigh den fhoirgneamh dá dtagraítear in Airteagal 9(2) nó (3) laistigh de mhí amháin ón dáta a gheofar an iarraidh fhoirmiúil ar rochtain;
2. Agus prionsabal na comhréireachta agus na prionsabail arna leagan síos le treoraíocht ón gCoimisiún á gcur san áireamh go hiomlán, eiseoidh an comhlacht náisiúnta um réiteach díospóidí dá dtagraítear i mír 1 cinneadh ceangailteach chun an díospóid a réiteach ar a dhéanaí:

- (a) laistigh de *dhá* mhí ón dáta a gheofar an iarraidh ar réiteach díospóide, i ndáil le díospóidí dá dtagraítear i mír 1, pointe (a);
- (b) laistigh de mhí amháin ón dáta a gheofar an iarraidh ar réiteach díospóide, i ndáil le díospóidí dá dtagraítear i mír 1, pointí (b), **(ba)**, (c) agus (d).

Ní fhéadfaidh an comhlacht náisiúnta um réiteach díospóidí dá dtagraítear i mír 1 na sprioc-amanna dá dtagraítear sa chéad fhomhír a shíneadh ach amháin i gcúinsí eisceachtúla cuí-réasúnaithe, ar feadh uastréimhse míosa.

- 3. A mhéid a bhaineann leis na díospóidí dá dtagraítear i mír 1, pointí (a), (c) agus (d), féadfaidh sé gurb é a bheidh i gcinneadh an chomhlachta náisiúnta um réiteach díospóidí téarmaí agus coinníollacha cothroma agus réasúnta a shocrú, lena n-áirítear ó thaobh praghais de, i gcás inarb iomchuí.

- 3a. *Cuirfidh an pointe faisnéise aonair ar fáil na cinntí arna n-eisiúint ag na comhlachtaí náisiúnta um réiteach díospóidí, ar choinníoll go nglacfar na bearta uile is gá chun rúndacht agus cosaint rúin ghnó na bpáirtithe a bhfuil baint acu leis an díospóid a áirithiú.***

I gcás ina mbaineann an díospóid le bonneagar oibreora agus gurb é an comhlacht náisiúnta um réiteach díospóidí an t-údarás náisiúnta rialála, cuirfear na cuspóirí a leagtar amach in Airteagal 3 de Threoir (AE) 2018/1972 san áireamh, i gcás inarb iomchuí.

- 4. Tá na rialacha a leagtar síos san Airteagal seo sa bhreis ar na leigheasanna agus na nósanna imeachta breithiúnacha agus gan dochar dóibh i gcomhréir le hAirteagal 47 de Chairt um Chearta Bunúsacha an Aontais Eorpaigh¹.

Airteagal 12

Comhlachtaí inniúla

- 1. Déanfaidh comhlacht inniúil amháin nó níos mó, a d'fhéadfadh a bheith ina chomhlacht atá ann cheana, na cúraimí a shannfar don comhlacht náisiúnta um réiteach díospóidí.
- 2. Beidh an comhlacht náisiúnta um réiteach díospóidí leithleach go dlíthiúil agus beidh sé neamhspleách ó thaobh **na** feidhmeanna **agus na polaitíochta** de ar aon oibreoir

¹ Cairt um Chearta Bunúsacha an Aontais Eorpaigh (IO C 326, 26.10.2012, lgh. 391-407)

líonra agus aon chomhlacht earnála poiblí a bhfuil bonneagar fisiceach faoi úinéireacht nó faoi rialú aige agus a bhfuil baint aige leis an díospóid. Ballstáit a bhfuil oibreoirí líonra faoi úinéireacht nó faoi rialú acu, áiríteoidh siad deighilt struchtúrach éifeachtach idir na feidhmeanna a bhaineann leis na nósanna imeachta náisiúnta um réiteach díospóidí agus feidhmeanna an phointe faisnéise aonair agus gníomhaíochtaí a bhaineann le húinéireacht nó le rialú.

2a. Cuirfean an chéad mhír d’Airteagal 8 de Threoir (AE) 2018/1972 i bhfeidhm *mutatis mutandis* maidir le comhlachtaí náisiúnta um réiteach díospóidí.

3. Féadfaidh an comhlacht náisiúnta um réiteach díospóidí táillí a ghearradh chun na costais a chumhdach a bhaineann leis na cúraimí a sannadh dó a dhéanamh.
4. Rachaidh na páirtithe uile lena mbaineann díospóid i gcomhar go hiomlán leis an gcomhlacht náisiúnta um réiteach díospóidí.
5. Déanfaidh comhlacht inniúil amháin nó, *i gcás inarb infheidhme*, níos mó arna cheapadh ag na Ballstáit ar an leibhéal náisiúnta, réigiúnach nó áitiúil, de réir mar is iomchuí, feidhmeanna pointe faisnéise aonair dá dtagraítear in Airteagail 3 go 8 agus in Airteagal 10. Chun na costais a chumhdach a bhaineann leis na feidhmeanna sin a dhéanamh, féadfar táillí a ghearradh chun na pointí faisnéise aonair a úsáid.
6. Beidh feidhm *mutatis mutandis* ag **mír 2 agus mír 2a** maidir leis na comhlachtaí inniúla a dhéanann feidhmeanna pointe faisnéise aonair.
7. Feidhmeoidh na comhlachtaí inniúla a gcumhachtaí ar bhealach neamhchlaonta, trédhearcach agus tráthúil. Áiríteoidh na Ballstáit go mbeidh acmhainní teicniúla, airgeadais agus daonna leormhaithe acu chun na cúraimí a shanntar dóibh a chur i gcrích.
8. Foilseoidh na Ballstáit na cúraimí faoi seach a bheidh le déanamh ag gach comhlacht inniúil trí phointe faisnéise aonair, go háirithe i gcás ina sanntar na cúraimí sin do níos mó ná comhlacht inniúil amháin nó i gcás ina dtagann athrú ar na cúraimí. I gcás inarb iomchuí, rachaidh na comhlachtaí inniúla i gcomhairle le chéile agus oibreoidh siad i gcomhar le chéile maidir le hábhair leasa choitinn.
9. Tabharfaidh na Ballstáit fógra don Choimisiún maidir le céannacht gach comhlachta inniúil i gcomhréir leis an Airteagal seo chun feidhm a dhéanamh faoin Rialachán seo, agus a bhfreagrachtaí faoi seach, faoin [DÁTA TEACHT I bhFEIDHM] agus maidir

le haon mhodhnú a dhéantar, sula dtiocfaidh ainmniú nó modhnú den sórt sin i bhfeidhm.

10. Beidh aon chinneadh a dhéanfaidh comhlacht inniúil faoi réir achomhairc, i gcomhréir leis an dlí náisiúnta, os comhair comhlacht achomhairc a bheidh go hiomlán neamhspleách, lena n-áirítear comhlacht de chineál breithiúnach. Beidh feidhm *mutatis mutandis* ag Airteagal 31 de Threoir (AE) 2018/1972 maidir le haon achomharc de bhun na míre seo.

Beidh an ceart chun achomhairc i gcomhréir leis an gcéad fhomhír gan dochar do cheart na bpáirtithe an díospóid a thabhairt os comhair na cúirte inniúla náisiúnta.

Airteagal 13

An tarmligean a fheidhmiú

1. *Is faoi réir na gcoinníollacha a leagtar síos san Airteagal seo a thugtar an chumhacht don Choimisiún chun gníomhartha tarmligthe a ghlacadh.*
2. *Déanfar an chumhacht chun gníomhartha tarmligthe a ghlacadh dá dtagraítear in Airteagal 7(8) a thabhairt don Choimisiún go ceann tréimhse cúig bliana amháil ón [DÁTA CHUR I bhFEIDHM AN RIALACHÁIN SEO]. Déanfaidh an Coimisiún, tráth nach déanaí ná 9 mí roimh dheireadh na tréimhse 5 bliana, tuarascáil a dhréachtú maidir le tarmligean na cumhachta. Déanfar síneadh a chur go hintuigthe le tarmligean na cumhachta go ceann tréimhsí comhfhaid, mura rud é go gcuireann Parlaimint na hEorpa nó an Chomhairle in aghaidh an fhadaithe sin tráth nach déanaí ná 3 mhí roimh dheireadh gach tréimhse.*
3. *Féadfaidh Parlaimint na hEorpa nó an Chomhairle tarmligean na cumhachta dá dtagraítear in Airteagal 7(8) a chúlghairm aon tráth. Le cinneadh chun cúlghairm a dhéanamh, cuirfear deireadh le tarmligean na cumhachta atá sonraithe sa chinneadh sin. Gabhfaidh éifeacht leis an lá tar éis fhoilsiú an chinnidh in Iris Oifigiúil an Aontais Eorpaigh nó ar dháta is déanaí a shonrófar sa chinneadh. Ní dhéanfaidh sé difear do bhailíocht aon ghnímh tharmligthe atá i bhfeidhm cheana féin.*
4. *Sula nglacfaidh sé gníomh tarmligthe, rachaidh an Coimisiún i mbun comhairliúchán le saineolaithe arna n-ainmniú ag gach Ballstát i gcomhréir leis na*

prionsabail a leagtar síos i gComhaontú Idirinstitiúideach an 13 Aibreán 2016 maidir le Reachtóireacht Níos Fearr.

5. *A luaithe a ghlacfaidh sé gníomh tarmligthe, tabharfaidh an Coimisiún fógra, an tráth céanna, do Pharlaimint na hEorpa agus don Chomhairle faoi.*
6. *Ní thiocfaidh gníomh tarmligthe a ghlactar de bhun Airteagal 7(8) i bhfeidhm ach amháin mura mbeidh aon agóid curtha in iúl ag Parlaimint na hEorpa nó ag an gComhairle laistigh de thréimhse dhá mhí tar éis fógra faoin ngníomh sin a thabhairt do Pharlaimint na hEorpa nó don Chomhairle nó más rud é, roimh dhul in éag na tréimhse sin, go mbeidh Parlaimint na hEorpa agus an Chomhairle ar aon tar éis a chur in iúl don Choimisiún nach ndéanfaidh siad aon agóid. Déanfar an tréimhse sin a fhadú 2 mhí ar thionscnamh Parlaimint na hEorpa nó na Comhairle.*

Airteagal 14

Pionóis agus cúiteamh

Leagfaidh na Ballstáit síos rialacha maidir le pionóis, lena n-áirítear, i gcás inar gá, fineálacha agus pionóis neamhchoiriúla réamhchinntithe nó thréimhsiúla, a bheidh infheidhme maidir le sárúithe ar an Rialachán seo agus ar aon chinneadh ceangailteach a ghlacfaidh na comhlachtaí inniúla dá dtagraítear in Airteagal 12 de bhun an Rialacháin seo agus déanfaidh siad na bearta uile is gá chun a áirithiú go gcuirfear chun feidhme iad. Beidh na pionóis dá bhforáiltear iomchuí, éifeachtach, comhréireach agus athchomhairleach.

Leagfaidh na Ballstáit rialacha síos maidir le cúiteamh airgeadais leordhóthanach do dhaoine a ndéantar dochar dóibh mar gheall ar fheidhmiú na gceart dá bhforáiltear sa Rialachán seo.

Airteagal 15

Tuarascáil agus faireachán

1. Faoin [DÁTA TEACHT I bhFEIDHM + 3 BLIANA], cuirfidh an Coimisiún tuarascáil faoi bhráid Parlaimint na hEorpa agus na Comhairle maidir le cur i bhfeidhm an Rialacháin seo. Beidh achoimre ar thionchar na mbeart a leagtar amach sa Rialachán seo san áireamh sa tuarascáil chomh maith le measúnú ar an dul chun cinn maidir lena chuspóirí a bhaint amach, lena n-áirítear *a thionchar ar an gcuspóir maidir le himscaradh líonraí fíor-ardacmhainne go tapa agus go forleathan, i limistéir thuaithe, oileánacha agus iargúlta, amhail oileáin agus réigiúin shléibhtiúla agus*

*tearcdhaonra, dul chun cinn mhargadh na saoráidí gaolmhara, agus cé acu a d'fhéadfadh nó nach bhféadfadh an Rialachán rannchuidiú a thuilleadh leis na spriocanna nascachta a leagtar amach sa Chinneadh lena mbunaítear Clár Beartais 2030 don Deacáid Dhigiteach a bhaint amach, agus conas a d'fhéadfadh sé é sin a dhéanamh. **Cuirfear san áireamh sa tuarascáil úsáid aisiompair satailíte i nascacht dhigiteach ardluais agus úsáid an Bhonneagair Eorpaigh don Athléimneacht, don Idirnascacht agus don tSlándáil trí Shatailít.***

2. Chun na críche sin, féadfaidh an Coimisiún faisnéis a iarraidh ar na Ballstáit, ar faisnéis í a chuirfear isteach gan moill mhíchuí. Go háirithe, faoin [DÁTA TEACHT I bhFEIDHM + 12 MHÍ], i ndlúthchomhar leis an gCoimisiún, tríd an gCoiste Cumarsáide a bunaíodh faoi Airteagal 118 de Threoir (AE) 2018/1972, leagfaidh na Ballstáit táscairí amach chun faireachán leormhaith a dhéanamh ar chur i bhfeidhm an Rialacháin seo agus leagfaidh siad amach an sásra chun a áirithiú go ndéanfar na sonraí a bhailiú agus a thuairisciú don Choimisiún go tráthrialta.

Airteagal 16

Bearta idirthréimhseacha

Bearta náisiúnta lena sonraítear na catagóirí imscartha eilimintí de líonraí fíor-ardacmhainne nó de shaoráidí gaolmhara nach bhfuil faoi réir aon nós imeachta um cheadanna a dheonú de réir bhrí Airteagal 7 *den Rialachán seo*, agus a ghlac na Ballstáit de bhun Threoir 2014/61/AE nó roimh a teacht i bhfeidhm ach atá i gcomhréir léi, leanfaidh siad d'fheidhm a bheith acu go dtí go dtiocfaidh *na gníomhartha tarmligthe* dá bhforáiltear in Airteagal 7(8) den Rialachán seo i *bhfeidhm*.

Beidh feidhm ag bearta um réiteach díospóidí dá bhforáiltear in Airteagal 11 agus in Airteagal 12 maidir le himeachtaí chun díospóidí a réiteach arna dtionscnamh tar éis dháta theacht i bhfeidhm an Rialacháin seo.

Airteagal 16a

Leasuithe ar Rialachán (AE) 2015/2120

Leasaítear Rialachán (AE) 2015/2120 mar a leanas:

- (1) *cuirtear an méid a seo a leanas in ionad an teidil:*

'Rialachán (AE) 2015/2120 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 25 Samhain 2015 lena leagtar síos bearta maidir le hidirlíon oscailte, lena gcuirtear

deireadh le formhuirir mhiondíola ar chumarsáid rialáilte laistigh den Aontas agus lena leasaítear Treoir 2002/22/CE agus Rialachán (AE) Uimh. 531/2012’;

(2) in Airteagal 1, cuirtear an méid seo a leanas in ionad mhír 3:

‘Déanfar freisin leis an Rialachán seo deireadh a chur le formhuirir mhiondíola ar chumarsáid rialáilte laistigh den Aontas chun a áirithiú nach ndéantar praghsanna iomarcacha a ghearradh ar thomhaltóirí as cumarsáid idirphearsanta uimhirbhunaithe a dhéanamh ar cumarsáid í a thosaíonn i mBallstát sholáthraí baile an tomhaltóra agus a chríochnaíonn ag aon uimhir líne thalún nó fón póca i mBallstát eile.’;

(3) Cuirtear an méid seo a leanas in ionad Airteagal 5a:

‘Airteagal 5a Deireadh a chur le formhuirir mhiondíola ar an gcumarsáid rialáilte laistigh den Aontas

- 1. Ní chuirfidh soláthraithe cumarsáide leictreonaí don phobal taraifí i bhfeidhm ar chumarsáid rialáilte laistigh den Aontas a chríochnaíonn i mBallstát eile atá níos airde ná na taraifí is infheidhme maidir le seirbhísí a fhoirceanntar sa Bhallstát céanna, ach amháin má léiríonn siad gurb ann do chostais dhíreacha a bhfuil údar oibiachtúil leo.*
- 2. Faoin... [DÁTA THEACHT I BHFEIDHM + 6 MHÍ], cuirfidh BEREC treoirlínte ar fáil ina leagfar amach na critéir chun costais dhíreacha a bhfuil údar oibiachtúil leo dá dtagraítear i mír 1 a chinneadh.*
- 3. Faoin... [DÁTA THEACHT I BHFEIDHM + 12 MHÍ], agus gach dhá bhliain ina dhiaidh sin, déanfaidh an Coimisiún, tar éis dó dul i gcomhairle le BEREC, tuarascáil ar chur i bhfeidhm an cheanglais a leagtar síos i mír 1, lena n-áirítear measúnú ar éabhlóid na dtaraifí cumarsáide laistigh den Aontas, a fhoilsiú.’;*

(4) in Airteagal 10, scriostar mír 5.

Airteagal 17

Aisghairm

- 1. Aisghairtear Treoir 2014/61/AE.*

2. Déanfar tagairtí don Treoir aisghairthe a fhorléiriú mar thagairtí don Rialachán seo agus léifear iad i gcomhréir leis an tábla comhghaoil atá san Iarscríbhinn.

Airteagal 18

Teacht i bhfeidhm agus cur i bhfeidhm

1. Tiocfaidh an Rialachán seo i bhfeidhm an fichiú lá tar éis lá a fhoilsithe in *Iris Oifigiúil an Aontais Eorpaigh*.
2. Beidh feidhm aige ón [6 mhí tar éis dó teacht i bhfeidhm].

Beidh an Rialachán seo ina cheangal go huile agus go hiomlán agus beidh sé infheidhme go díreach i ngach Ballstát.

Arna dhéanamh sa Bhruiséil,

*Thar ceann Pharlaimint na hEorpa
An tUachtarán*

*Thar ceann na Comhairle
An tUachtarán*

IARSCRÍBHINN

Tábla comhghaoil

| Treoir 2014/61/AE | An Rialachán seo |
|--------------------------|--|
| Airteagal 1(1) | Airteagal 1(1) |
| Airteagal 1(2) | — |
| Airteagal 1(3) | Airteagal 1(3) |
| Airteagal 1(4) | Airteagal 1(2) |
| Airteagal 2 | Airteagal 2 |
| Airteagal 3(1) | Airteagal 3(7) |
| Airteagal 3(2) | Airteagal 3(1) |
| — | Airteagal 3(2) |
| Airteagal 3(3) | Airteagal 3(3) |
| — | Airteagal 3(4) |
| — | Airteagal 3(5) |
| — | Airteagal 3(6) |
| Airteagal 3(4) | Airteagal 11(1)(a) |
| Airteagal 3(5) | Airteagal 11(2) Airteagal 11(3) |
| Airteagal 3(6) | Airteagal 3(8) |
| — | Airteagal 3(9) |
| — | Airteagal 11(4) |
| Airteagal 4(1) | Airteagal 4(1) |
| Airteagal 4(2) | — |
| Airteagal 4(3) | Airteagal 4(1) Airteagal 4(2) |
| Airteagal 4(4) | — |
| Airteagal 4(5) | Airteagal 4(3) |
| Airteagal 4(6) | Airteagal 11(1)(b) Airteagal 11(2)(b) |
| Airteagal 4(7) | Airteagal 4(4) |
| Airteagal 4(8) | Airteagal 4(5) |
| Airteagal 5(1) | Airteagal 5(1) |
| Airteagal 5(2) | Airteagal 5(2) |
| — | Airteagal 5(3) |

| | |
|-----------------|--|
| Airteagal 5(3) | Airteagal 11(1)(c) |
| Airteagal 5(4) | Airteagal 11(2)(b) Airteagal 11(3) |
| Airteagal 5(5) | Airteagal 5(4) |
| — | Airteagal 5(5) |
| Airteagal 6(1) | Airteagal 6(1) |
| Airteagal 6(2) | — |
| Airteagal 6(3) | Airteagal 6(1) |
| Airteagal 6(4) | Airteagal 11(1)(b), Airteagal 11(2)(b) |
| Airteagal 6(5) | Airteagal 6(2) |
| — | Airteagal 7(1) |
| Airteagal 7(1) | Airteagal 7(2) |
| Airteagal 7(2) | Airteagal 7(3) |
| — | Airteagal 7(4) |
| Airteagal 7(3) | Airteagal 7(5) |
| - | Airteagal 7(6) Airteagal 7(7) Airteagal 7(8) Airteagal 7(9) |
| Airteagal 7(4) | Airteagal 7(11) |
| Airteagal 8(1) | Airteagal 8(1) |
| Airteagal 8(2) | Airteagal 8(2) |
| Airteagal 8(3) | Airteagal 8(5) |
| Airteagal 8(4) | Airteagal 8(7) Airteagal 8(8) |
| Airteagal 9(1) | Airteagal 9(1) |
| Airteagal 9(2) | Airteagal 9(2) |
| Airteagal 9(3) | Airteagal 9(3) Airteagal 11(1)(d) Airteagal 11(2) |
| Airteagal 9(4) | Airteagal 9(3) |
| Airteagal 9(5) | Airteagal 9(4) |
| Airteagal 9(6) | Airteagal 9(5) |
| — | Airteagal 9(6) |
| Airteagal 10(1) | Airteagal 12(1) |

| | |
|-----------------|--------------------------------------|
| Airteagal 10(2) | Airteagal 12(2) agus Airteagal 12(3) |
| Airteagal 10(3) | Airteagal 12(4) |
| Airteagal 10(4) | Airteagal 12(5) |
| — | Airteagal 12(6) |
| — | Airteagal 12(7) |
| Airteagal 10(5) | Airteagal 12(8) |
| Airteagal 10(6) | Airteagal 12(9) |
| — | Airteagal 13 |
| Airteagal 11 | Airteagal 14 |
| Airteagal 12 | Airteagal 15 |
| - | Airteagal 16 |
| - | Airteagal 17 |
| Airteagal 13 | — |
| Airteagal 14 | Airteagal 18 |
| Airteagal 15 | Airteagal 18 |